

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет соціології і права
Кафедра теорії та практики управління

До захисту допущено:
В. о. завідувача кафедри
_____ Ростислав ПАШОВ
«__» _____ 20__ р.

Кваліфікаційна робота
на здобуття ступеня бакалавра
за освітньо-професійною програмою «Електронне урядування»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
на тему: «Культурна дипломатія у контексті реалізації
зовнішньої політики держави: інформаційно-комунікативний аспект»

Виконав:

студент IV курсу, групи ЕУ-91
Єрмак Яким Максимович _____

Керівник:

викладач кафедри теорії та практики управління,
Балашов Дмитро Валерійович _____

Рецензент:

доцент кафедри філософії, к. філос. н., доцент,
Гераськов Сергій Вадимович _____

Засвідчую, що у цій кваліфікаційній
роботі немає запозичень з праць інших
авторів без відповідних посилань.
Студент _____

Київ – 2023 року

**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»**

Факультет соціології і права

Кафедра теорії та практики управління

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Спеціальність – 281 Публічне управління та адміністрування

Освітньо-професійна програма Електронне урядування

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри

_____ Ростислав ПАШОВ

«__» _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу студенту

Єрмак Яким Максимович

1. Тема роботи «Культурна дипломатія у контексті реалізації зовнішньої політики держави: інформаційно-комунікативний аспект», керівник роботи Балашов Дмитро Валерійович, викладач кафедри теорії та практики управління, затверджені наказом по університету від «15» травня 2023 р. №1769-с
2. Термін подання студентом роботи – 19.06.2023
3. Об'єкт дослідження – культурна дипломатія;
4. Предмет дослідження – інформаційно-комунікативний аспект культурної дипломатії у контексті реалізації зовнішньої політики держави;
5. Перелік завдань, які потрібно розробити:
 - розглянути поняття та сутність культурної дипломатії як складової зовнішньої політики держави;

- надати характеристику основним засадам культурної дипломатії у контексті розвитку публічного управління та державної зовнішньої політики;
- охарактеризувати інформаційно-комунікативний аспект культурної дипломатії;
- проаналізувати кращі зарубіжні практики культурної дипломатії у контексті реалізації зовнішньої політики держави (зокрема, інформаційно-комунікативний аспект) (досвід Королівства Данія та Сполучених Штатів Америки);
- охарактеризувати стан і визначити перспективи публічного управління у сфері культурної дипломатії України, зокрема щодо нормативно-правового забезпечення;
- визначити та охарактеризувати роль Українського інституту як основної державної установи для розвитку культурної дипломатії України;
- надати пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення публічного управління у сфері культурної дипломатії України;
- сформулювати основні напрями вдосконалення інформаційно-комунікативного аспекту культурної дипломатії України;
- надати пропозиції і рекомендації щодо функціонування та розвитку державних інституцій у сфері культурної дипломатії України закордоном.

6. Перелік ілюстративного матеріалу: 1 презентація, 4 рисунки, 2 додатки.

7. Дата видачі завдання

Календарний план

№ з/п	Назва етапів виконання дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Конкретизація теми кваліфікаційної роботи (далі – КР) через визначення предмету і об’єкта, мети і завдань, підбір методів дослідження. Вивчення літературних джерел з предмету дослідження. Складання розгорнутого плану КР та обговорення його з науковим керівником.	17.04.2023-18.04.2023	
2.	Завершення опрацювання першого розділу. Надання на перевірку першого розділу КР.	19.04.2023-25.04.2023	
3.	Завершення опрацювання другого розділу. Надання на перевірку другого розділу КР.	26.04.2023-09.05.2023	
4.	Представлення двох розділів КР. Розробка пропозицій та рекомендацій для третього розділу КР.	10.05.2023-16.05.2023	
5.	Завершення опрацювання третього розділу. Надання на перевірку третього розділу КР.	17.05.2023-31.05.2023	
6.	Оформлення КР відповідно до методичних рекомендацій. Подання КР керівникові для написання відгуку.	01.06.2023-04.06.2023	
7.	Попередній захист КР.	05.06.2023-06.06.2023	
8.	Перевірка КР на збіг подібності (плагіат).	07.06.2023-08.06.2023	
9.	Рецензування КР рецензентом, підготовка презентації.	09.06.2023-12.06.2023	
10.	Оформлена (зшита) КР. Оформлена презентація. Підписаний відгук керівника. Підписана рецензія. Всі файли щодо випускової атестації завантажені в іменну Google-папку здобувача ВО.	13.06.2023-15.06.2023	
11.	Складання атестаційного екзамену. Захист кваліфікаційної роботи.	19.06.2023 – 23.06.2023	

Студент

Яким ЄРМАК

Керівник

Дмитро БАЛАШОВ

АНОТАЦІЯ

Єрмак Я. М. Культурна дипломатія у контексті реалізації зовнішньої політики держави: інформаційно-комунікативний аспект. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня бакалавра за освітньо-професійною програмою «Електронне урядування» зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Кафедра теорії та практики управління, Київ, 2023.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню інформаційно-комунікативного аспекту діяльності інституцій, що реалізують культурну дипломатію. У роботі розглянуто теоретико-методологічні основи культурної дипломатії, охарактеризовано інформаційно-комунікативний аспект діяльності організацій і установ, що реалізують культурну дипломатію, визначено роль, яку відіграють інституції культурної дипломатії у зовнішній політиці держави. Проаналізовано міжнародний досвід і затверджені стандарти в сфері культурної дипломатії, розкрито сутність державного регулювання інформаційно-комунікативного аспекту діяльності організацій, що реалізують культурну дипломатію. Внаслідок дослідження загального стану функціонування інформаційно-комунікативного аспекту діяльності інституцій, що реалізують культурну дипломатію України та її правового забезпечення, ідентифіковано основні проблеми законодавчого забезпечення галузі, а також обґрунтовані основні напрями вдосконалення державного регулювання інформаційно-комунікативного аспекту діяльності інституцій, що реалізують культурну дипломатію.

Ключові слова: культурна дипломатія, публічна дипломатія, Український інститут, інформаційно-комунікативний аспект культурної дипломатії, зовнішня політика держави.

SUMMARY

Yermak Y. Cultural Diplomacy in the Context of Implementation of the State's Foreign Policy: Information and Communication Aspect. – Qualification work on the rights of manuscript.

Qualification Work for Bachelor's Degree under the Educational and Professional Programme «Electronic Governance» in the Specialty 281 Public Management and Administration. – National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute», Department of Management Theory and Practice, Kyiv, 2023.

The qualification work is devoted to the study of the information and communication aspect of the activities of institutions that implement cultural diplomacy. The thesis examines the theoretical and methodological foundations of cultural diplomacy, characterizes the information and communication aspect of the activities of organizations and institutions that implement cultural diplomacy, and defines the role played by cultural diplomacy institutions in the foreign policy of the state. International experience and approved standards in the field of cultural diplomacy are analyzed, the essence of state regulation of the information and communication aspect of the activities of organizations implementing cultural diplomacy is revealed. As a result of the study of the general state of functioning of the information and communication aspect of the activities of institutions implementing cultural diplomacy of Ukraine and its legal support, the main problems of legislative support of the industry are identified, and the main directions for improving the state regulation of the information and communication aspect of the activities of institutions implementing cultural diplomacy are substantiated.

Key words: cultural diplomacy, public diplomacy, Ukrainian Institute, information and communication aspect of cultural diplomacy, foreign policy of the state.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
Розділ 1. Теоретичні засади культурної дипломатії у контексті реалізації зовнішньої політики держави	14
1.1. Поняття та сутність культурної дипломатії як складової зовнішньої політики держави	14
1.2. Культурна дипломатія у контексті розвитку публічного управління та державної зовнішньої політики	21
1.3. Інформаційно-комунікативний аспект культурної дипломатії	27
Висновки до розділу 1	31
Розділ 2. Кращі практики культурної дипломатії у контексті реалізації зовнішньої політики держави (інформаційно-комунікативний аспект)	32
2.1. Аналіз практики публічного управління у сфері культурної дипломатії Королівства Данія	32
2.2. Публічна політика у сфері культурної дипломатії Сполучених Штатів Америки	37
2.3. Стан і перспективи публічного управління у сфері культурної дипломатії України	41
Висновки до розділу 2	60
Розділ 3. Пропозиції щодо вдосконалення механізмів публічного управління у сфері культурної дипломатії	61
3.1. Пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення публічного управління у сфері культурної дипломатії України	61
3.2. Основні напрями вдосконалення інформаційно-комунікативного аспекту культурної дипломатії України	64
3.3. Рекомендації щодо функціонування та розвитку державних інституцій у сфері культурної дипломатії України закордоном	71
Висновки до розділу 3	73
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
Додаток А. Довідка про впровадження	90
Додаток Б. Основні напрями вдосконалення інформаційно-комунікативного аспекту культурної дипломатії України	91

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах розвитку інформаційного суспільства та глобалізації сфера культурної дипломатії стає ще більш актуальною для урядів всіх країн, які прагнуть досягати своїх міжнародних цілей не застосовуючи військову силу. Сучасні дослідники стверджують, що культурна дипломатія зародилась ще в античні часи і знаходила своє пристосування в Азії, коли індійська династія Чола обмінювались традиціями з Китаєм і іншими південно-східними королівствами Азії, і укріплювали міждержавні зв'язки між собою [69]. Сьогодні культурна дипломатія використовується урядами країн як інструмент м'якої сили для просування ідей і цілей як самого уряду, так і суспільства, напрямоного на просування своєї культури і історії закордоном, для збільшення привабливості держави в інвестиційній, туристичній і інших сферах.

В сучасному світі важливість культурної дипломатії розуміють і в глобальних організаціях. На 573-тій сесії Європейської комісії, яке відбулося в жовтні 2022 року, культурну дипломатію визнали ключовим вектором зовнішніх відносин Європейського Союзу [72]. В той самий час, Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури визначає культурну дипломатію основним інструментом своєї діяльності і розробляє нові інструменти взаємодій між різними культурами і народами [115].

Успішність будь-якої державної або недержавної установи, яка працює в сфері культурної дипломатії залежить від того, наскільки успішно організація може комунікувати з цільовою аудиторією і доносити визначені ідеї в суспільство. Для цього розробляються інформаційно-комунікативні стратегії, які відповідатимуть на питання «Як комунікувати?», «За допомогою яких інструментів? Коли?» тощо. Тому питання ефективного використання інформаційно-комунікативних технологій особливо важливе в культурній дипломатії, бо комунікація – це і є основний інструмент реалізації цілей в даній сфері.

Розвиток культурної дипломатії в Україні розпочався у 2017 році внаслідок створення Українського інституту під керівництвом Міністерства закордонних справ України. Нова спеціалізована інституція дозволила централізувати сили і створити спільний майданчик задля побудови сукупного образу України в очах міжнародної спільноти. Створення Українського інституту дозволило об'єднати ряд різних державних і недержавних організацій, які поширюють українську культуру і історію закордоном.

Важливим також є те, що в умовах повномасштабного вторгнення та гібридної війни культурна дипломатія відіграє особливу роль для забезпечення національної безпеки України. Відповідно до Маніфеста «Культурна консолідація задля перемоги» щодо пріоритетів культурної політики в часи війни або 12 необхідних кроків створеного Міністерство культури та інформаційної політики, разом з іншими державними установами, українськими митцями і організаціями, існує ряд пріоритетних напрямків розвитку культури під час повномасштабної війни. Серед цих пунктів присутні і такі, що акцентують увагу на важливості поширення культурних здобутків України закордоном, а також важливості підтримки українських митців на всесвітніх конкурсах і змаганнях [23]. В 2023 році Український інститут, який є основною державною установою для розвитку культурної дипломатії України, відкриває представництво у Федеративній Республіці Німеччина, що вимагає від організації нових комунікаційних рішень щодо сталої роботи з іноземцями. Тому постає необхідність у розумінні та дослідженні публічного управління у сфері культурної дипломатії і, зокрема, її інформаційно-комунікативного аспекту (в т.ч. діяльності представництв, що реалізують культурну дипломатію закордоном). У кваліфікаційній роботі присвячено увагу інформаційно-комунікативному аспекту діяльності органів, що реалізують культурну дипломатію, який відображає здатність установ і організацій здійснювати якісну та ефективну комунікацію з іншими установами та громадянами, а також формувати нові культурні зв'язки та популяризувати українську культуру.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами темами.

Кваліфікаційна робота виконана на кафедрі теорії та практики управління факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» згідно з ініціативною темою «Сучасні тенденції впровадження електронного урядування в Україні: кращі практики» (ДР №0118U100305), в межах якої автором досліджено інформаційно-комунікативний аспект культурної дипломатії у контексті реалізації зовнішньої політики держави.

Стан наукової розробки проблеми. Питання культурної дипломатії у зарубіжній і вітчизняній науковій літературі досліджується з 50 років ХХ століття [80]. Ця робота знаходить науковий фундамент у роботах різних зарубіжних дослідників і інституцій, які досліджують питання культурної дипломатії. Теоретичні основи культури досліджувала професорка антропології в Університеті Мічиган (США) Леслі Вайт, Центр передових досліджень з вивчення іноземних мов при Університеті в Міннесоті, і англійський антрополог Едвард Тайлор. Теоретичні основи дипломатії досліджувала професорка історії Коледжу Род-Айленда (США) Саллі Маркс і науковий колектив Української дипломатичної енциклопедії. Теоретичні основи культурної дипломатії досліджували науковець Ельвін Абдурахамлі, доцент кафедри класичної археології та археологічної теорії, Університету імені Гоце Делчева в Македонії Любен Тевдовскі, Професор сучасних німецьких студій Кардіфського університету Девід Кларк, доцентка політології в Університеті Вілфріда Лор'є Патриція М. Гофф, Дослідник Юдхіштхір Радж Ісар з Паризького університету, дослідниця університету Райерсона Анна Тріандафіліду, українські дослідники М.Л. Ожєвич і О.П. Кучмій, а також наукові колективи таких організацій як: Інститут культурної дипломатії при Університеті Фуртвангена в Німеччині, Український інститут і Організація об'єднаних націй. Теоретичні дослідження відмінностей культурної і публічної дипломатії досліджувались науковцем Джоном Ленчовським. Питання взаємозв'язку публічного управління і Цілей

сталого розвитку з культурною дипломатією досліджувались науковими колективами Організації Об'єднаних Націй.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає у дослідженні культурної дипломатії (зокрема її інформаційно-комунікативного аспекта) у контексті зовнішньої політики держави, а також визначенні напрямів і наданні рекомендацій щодо удосконалення механізмів публічного управління у сфері культурної дипломатії.

Реалізація поставленої мети зумовлює постановку та вирішення таких завдань:

- розглянути поняття та сутність культурної дипломатії як складової зовнішньої політики держави;
- надати характеристику основним засадам культурної дипломатії у контексті розвитку публічного управління та державної зовнішньої політики;
- охарактеризувати інформаційно-комунікативний аспект культурної дипломатії;
- проаналізувати кращі зарубіжні практики культурної дипломатії у контексті реалізації зовнішньої політики держави (зокрема, інформаційно-комунікативний аспект) (досвід Королівства Данія та Сполучених Штатів Америки);
- охарактеризувати стан і визначити перспективи публічного управління у сфері культурної дипломатії України, зокрема щодо нормативно-правового забезпечення;
- визначити та охарактеризувати роль Українського інституту як основної державної установи для розвитку культурної дипломатії України;
- надати пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення публічного управління у сфері культурної дипломатії України;
- сформувати основні напрями вдосконалення інформаційно-комунікативного аспекту культурної дипломатії України;

- надати пропозиції і рекомендації щодо функціонування та розвитку державних інституцій у сфері культурної дипломатії України закордоном.

Об'єктом дослідження є культурна дипломатія.

Предметом дослідження є інформаційно-комунікативний аспект культурної дипломатії у контексті реалізації зовнішньої політики держави.

Методи дослідження. Для досягнення визначених завдань були використані такі загальнонаукові та спеціальні методи: теоретичного узагальнення – для визначення теоретичних засад культурної дипломатії, а також під час визначення термінів використовуваних в роботі; порівняння, аналізу та синтезу – для дослідження зарубіжних і вітчизняних практик щодо реалізації інформаційно-комунікативного аспекту діяльності організацій, що реалізують культурну дипломатію; екстраполяції – для визначення переваг та недоліків зарубіжного та вітчизняного досвіду щодо інформаційно-комунікативної сторони діяльності закордонних представництв, що реалізують культурну дипломатію; логічного узагальнення та структурного аналізу – для розроблення висновків і формуванні рекомендацій щодо інформаційно-комунікативного супроводу діяльності представництв органів, що реалізують культурну дипломатію закордоном.

Новизна одержаних результатів. У кваліфікаційній роботі на здобуття ступеня бакалавра узагальнено підходи до визначення сутності поняття культурна дипломатія; узагальнені принципи підходу до визначення культурної дипломатії в контексті публічного управління; уточнено та доповнено визначення представництва, що реалізує культурну дипломатію; визначені складові інформаційно-комунікативного аспекту діяльності культурної дипломатії; узагальнено зарубіжний та вітчизняний досвід у сфері культурної дипломатії; визначено ключові проблеми щодо реалізації візуально-інформаційних матеріалів в контексті інформаційно-комунікативного аспекту діяльності органів культурної дипломатії. На основі дослідження зарубіжного досвіду надані власні пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення

інформаційно-комунікативного аспекту діяльності органів, що реалізують культурну дипломатію в Україні.

Практичне значення одержаних результатів. Пропозиції щодо поліпшення інформаційно-комунікативному аспекту роботи організації та результати цього дослідження були заслухані представництвом неурядової організації «Данський інститут культури» в Україні «Українсько-данський молодіжний дім» (зокрема, комунікаційною командою), а також вплинули на перегляд інформаційно-комунікаційних принципів роботи організації. Довідка про впровадження результатів подана у додатках до кваліфікаційної роботи.

Результати цієї роботи можуть бути використані органами, що реалізують культурну дипломатію в Україні чи закордоном в незалежності від форми власності з метою поліпшення якості реалізації інформаційно-комунікативного забезпечення роботи організації.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Результати кваліфікаційної роботи пройшли апробацію на двох конференціях:

1. IV International Scientific and Practical Conference «SCIENTIFIC PRACTICE: MODERN AND CLASSICAL RESEARCH METHODS» (26 травня 2023 року, США, Бостон). Тема: «The Danish component of the exchange of democratic values with Ukraine as an example of the projects of the Ukrainian-Danish Youth House in the context of cultural diplomacy».

2. XXIV Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Дні науки ФСП. Євроінтеграційний процес України в умовах воєнного стану».

3. Робота пройшла апробацію на Всеукраїнському конкурсі кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти зі спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування у 2022–2023 н.р. та з нагоди Дня державної служби України (III місце у номінації «Краща кваліфікаційна робота першого (бакалаврського) рівня вищої освіти»)

Загальний обсяг та структура кваліфікаційної роботи. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи складає 86 сторінок, з яких 70 сторінок основної частини

кваліфікаційної роботи. Список використаних джерел налічує 123 джерела та займає 12 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ

1.1. Поняття та сутність культурної дипломатії як складової зовнішньої політики держави

Перед початком дослідження ряду закордонних представництв, які реалізують культурну дипломатію в Україні, а також Українського інституту, який реалізує культурну дипломатію від обличчя України, важливим є дати визначення важливим термінам, а саме – «дипломатія», «культура», «публічна дипломатія» та «культурна дипломатія».

Вітчизняна наука і практика реалізації культурної дипломатії є достатньо молодою, яка до появи Українського інституту в 2017 році централізовано в Україні майже не реалізовувалась. Тому кількість досліджень в сфері культурної дипломатії серед вітчизняних науковців є невеликим [13].

Почати варто з загального і достатньо широкого визначення слову «культура». В 19-ому столітті англійський антрополог Едвард Тайлор в своїй роботі «Примітивна культура» зазначав, що «культура є тим складним цілим, яке включає знання, віру, мистецтво, мораль, право, звичаї та будь-які інші здібності і звички, набуті людиною як членом суспільства» [109]. З часом розуміння терміну «культура» дещо змінюється. Центр передових досліджень з вивчення іноземних мов при Університеті в Міннесоті (США) стверджує, що: «Культура визначається як спільні моделі поведінки та взаємодії, когнітивні конструкти та емоційне розуміння, які засвоюються в процесі соціалізації. Ці спільні моделі ідентифікують членів однієї культурної групи, водночас відрізняючи їх від членів іншої групи.» [105]. Професорка антропології в Університеті Мічиган (США) Леслі Вайт культуру визначає як «поведінку, властиву *Homo sapiens*, разом з матеріальними об'єктами, які використовуються як невід'ємна частина цієї поведінки. Таким чином, культура включає мову, ідеї, вірування, звичаї, кодекси, інститути, інструменти, техніку, твори мистецтва, ритуали та церемонії, серед інших елементів.» [121]. Тож тут ми можемо підсумувати, що під культурою мається на увазі все надбання людства. Тоді культура певного регіону

– це надбання, яке ряд індивідів та груп людей реалізували в межах цієї території. Звісно надбання культури певних народів і націй не співвідноситься з сьогочасними кордонами держав, і навіть континентів. Культура Іспанії залишила свій слід на території Мексики під час колонізації, а культура України на території Канади під час еміграції. Таких прикладів можна навести безліч. Тим не менш країни, держави і народи часто ототожнюють певне культурне надбання саме з собою, і мають змогу та бажання пропагувати цю «власність». Трапляються ситуації, коли культурне надбання стає причиною конфліктів, які витікають далеко за межі дипломатії і переростають у військові зіткнення, чи стають однією з причин цього. Прикладом може бути вплив існування і діяльності держави Київська Русь на сьогоденні відносини між Україною та Російською Федерацією.

Повертаючись до термінології, спробуємо надати визначення слову дипломатія. Відповідно до точки зору професорки історії Коледжу Род-Айленда (США) Саллі Маркс, дипломатія – це «встановлений метод впливу на рішення та поведінку іноземних урядів і народів шляхом діалогу, переговорів та інших заходів, окрім війни чи насильства» [77]. Українська дипломатична енциклопедія надає інше визначення: «Дипломатія – офіційна діяльність глав держав та глав урядів, відомств закордонних справ, дипломатичних представництв та інших органів зовнішніх зносин з реалізації цілей і завдань зовнішньої політики держави, а також захисту прав та інтересів держави, її установ і громадян за кордоном» [28, с. 316]. Я вважаю це визначення неповноцінним та скупим, яке не відповідає сучасності, коли дипломатію мають змогу провадити не тільки «офіційні відомства», а ще й незалежні індивіди, і не тільки в рамках «цілей і завдань зовнішньої політики держави», яка є змінною. Прикладом недоречності такого визначення є сам фактаж існування явища культурної дипломатії.

Окрім визначення дипломатії, на нашу думку, необхідно розглянути її види, адже важливим є розуміння місця культурної дипломатії в загальному спектрі. Відповідно до класифікації Організації Об'єднаних Націй, можна виділити такі види дипломатії як превентивна, миротворча і дипломатія розвитку

[98]. Перша спрямована на запобігання конфліктів, друга на розбудову мира, а третя на підтримку соціального прогресу між країнами. В свій час дипломатія також поділяється на «м'яку» і «тверду». Прикладами «м'якої» дипломатії є культурна і спортивна дипломатія, а «твердої» санкції і миротворчі місії [98]. На думку Ельвін Абдурахамлі в його роботі «Визначення дипломатії та види дипломатії, що використовуються між державами», дипломатія поділяється на: посередницька дипломатія, багатостороння дипломатія, подвійна дипломатія, публічна дипломатія, громадянська дипломатія, дипломатія на вищому рівні, дипломатія конференцій, парламентська дипломатія, човникова дипломатія, соціальна дипломатія, ядерна дипломатія, превентивна дипломатія, тиха дипломатія, культурна дипломатія, екологічна дипломатія, гуманітарна дипломатія, відкрита дипломатія, дипломатія примусу, беззуба дипломатія, дипломатія без зубів, жорстка дипломатія, дипломатія м'якої сили, перехресна дипломатія [51, с. 584].

Рис 1.1. Види дипломатії (розробка автора на основі [51])

В цій роботі ми розглянемо культурну дипломатію, яка може бути одним із проявів публічної дипломатії, тому важливо надати їй визначення. Відповідно до Європейського Союзу, публічна дипломатія – це «процес, за допомогою якого країна прагне побудувати довіру та взаєморозуміння шляхом взаємодії з широкою зарубіжною громадськістю за межами урядових відносин, на яких зазвичай зосереджуються дипломатичні зусилля. дипломатичних зусиль» [74, с. 136]. У свою чергу, у Енциклопедії Британіка зазначен, що публічна дипломатія – це «будь-яка діяльність уряду, спрямована на безпосереднє спілкування з іноземною громадськістю, яка включає всі офіційні зусилля, спрямовані на те, щоб переконати цільові сектори іноземної громадської думки підтримувати або терпимо ставитися до стратегічних цілей уряду» [107]. Центр публічної дипломатії при Університеті Південної Кароліни зазначає, що публічна дипломатія являє собою «публічний, інтерактивний вимір дипломатії, який є не лише глобальним за своєю природою, але й залучає безліч акторів та мереж. Це ключовий механізм, за допомогою якого країни зміцнюють взаємну довіру і продуктивні відносини, і який став вирішальним для побудови безпечного глобального середовища.» [118]. З наукової сторони розгляду публічної дипломатії, американська почесна професорка з комунікацій Каліфорнійського університету Ненсі Сноу зазначає, що «Публічна дипломатія - це підгалузь політології та міжнародних відносин, що вивчає процес і практику, за допомогою яких національні держави та інші міжнародні актори залучають світову громадськість до служіння своїм інтересам.» [102], а також вказує, що розвиток публічної дипломатії в США почався під час Холодної війни, що вимагало від американського уряду лобіювання своїх інтересів серед суспільств інших держав.

Одним з яскравих прикладів «м'якої» дипломатії є культурна дипломатія, яка крім досягнень міжнародних цілей держав дозволяє виконувати задачі з популяризацією своєї культури і прийнятті іншої. Українська дипломатична енциклопедія дає визначення і явищу культурної дипломатії, дослідники М.Л. Ожевич і О.П. Кучмій розглядають культурну дипломатію з різних точок зору, з

першої це «Зовнішня культурна політика, мета якої полягає у збереженні національної культури, обстоюванні національної культури, ідентичності в міжнародному співробітництві тощо; поєднує політику держави щодо певних сфер культурної діяльності, культури зовнішньої політичної діяльності, інструментальне використання культури та культурних норм у зовнішньополітичних діях.». В другому ракурсі науковці просто фіксують, що культурною дипломатією вважається та, яка долає культурні об'єкти. В третьому визначенні М.Л. Ожевич і О.П. Кучмій акцентують увагу, на тому, що культурна дипломатія це та, яка використовує різноманітні чинники культури, мистецтва і освіти [28, с. 332].

На думку дослідника Девіда Кларка, «культурна дипломатія позначає сферу політики, в якій держави прагнуть мобілізувати свої культурні ресурси для досягнення зовнішньополітичних цілей. Характер цих цілей і культурних ресурсів, мобілізованих для їх досягнення, зазнавав історичних змін, і для позначення цього виду політики в різних національних та історичних контекстах використовувалася ціла низка термінів» [60]. Патриція М. Гофф доцентка політології в Університеті Вілфріда Лор'є культуру дипломатію визначає як «спробу держави впливати на міжнародне середовище шляхом популяризації своїх культурних ресурсів і досягнень за кордоном та/або сприяння культурним перетворенням за кордоном» [78].

Класифікація культурної дипломатії також існує різна. Вже згаданий Девід Кларк стверджує, що умовно культурна дипломатія має декілька видів: художня дипломатія, дипломатія мов і дипломатія обмінів. Дослідник Юдхіштхір Радж Ісар з Паризького університету і дослідниця університету Райерсона (Канада) Анна Тріандафілліду розділяють культурну дипломатію по суб'єктам, які її реалізують. Так, на їх думку варто розділяти культурну дипломатію на ту, яка реалізується публічним сектором (державні органи влади і установи), приватним сектором (бізнесом) і громадянським суспільством (громадські організації, спілки, тощо.) [108].

Інститут культурної дипломатії при Університеті Фуртвангена в Німеччині дає більш коротку та змістовну дефініцію значенню культурної дипломатії: «Культурну дипломатію найкраще можна описати як курс дій, які базуються на обміні ідеями, цінностями, традиціями та іншими аспектами культури чи ідентичності та використовують його для зміцнення стосунків, посилення соціально-культурного співробітництва, просування національних інтересів тощо. ; Культурну дипломатію може практикувати державний сектор, приватний сектор або громадянське суспільство.» [82]. В даному трактуванні, ми знову бачимо різницю між вітчизняною та закордонною традицією дипломатії. Поки в Україні дипломатія – це діяльність виключно офіційних органів влади і представництв задля захисту національних інтересів, то в країнах західного світу дипломатією може займатись будь-хто і не тільки для представництва (а не захисту) національних інтересів, але і для підсилення соціально-культурного співробітництва та інших задач.

В той самий час, культурну дипломатію не варто плутати з публічною дипломатією. Вони хоч і можуть здаватись схожими через свої неординарні підходи до побудови міцних зв'язків один з одним, але насправді являють собою різні значення. Доцент кафедри класичної археології та археологічної теорії, Університету імені Гоце Делчева в Македонії Любен Тевдовскі в своїй книзі «Культурна дипломатія» зазначає, що публічна дипломатія прямо виконує цілі над якими працює держава у зв'язках з іншою державою, використовуючи прямий діалог і допомогеності, іноді залучаючи публіку до обговорення, а «культурна дипломатія проєктує різноманітну культуру всієї нації» [104, с. 24]. Любен Тевдовскі наголошує на тому, що культурна дипломатія дозволяє комунікувати навіть з ідеологічними і політичними супротивниками держави, адже певному суспільству можуть не подобатись політика вашої держави, чи певні політичні рішення, але вони всеодно цінуватимуть ваші культурні об'єкти, і продукти творчості сучасних митців [104, с. 24].

Культурна дипломатія в свою чергу має також певну класифікацію. За тематекою діяльності дослідник Ельвін Абдурахманлі виділяє Культурна

дипломатію на ту, що працює з: 1) культурними традиціями; 2) релігією; 3) соціальними структурами; 4) економічними системами; 5) мистецьким простором [51, с. 590].

В цій роботі ми детально дослідимо, що насправді культурна дипломатія може охоплювати дві сфери діяльності і більше. За об'єктом реалізації культурної дипломатії, вона поділяється на «централізовану» – ту, яку реалізують органи влади використовуючи стратегію і покриваючи цілі закордонної політики, і «децентралізовану», яку реалізують окремі об'єкти по всьому світу, майже не пов'язані між собою.

Дослідник Джон Ленчовський у дослідженні «Стратегічний вплив. Публічна дипломатія, контрпропаганда та політична війна» зазначає, що культурна дипломатія використовує такі інструменти: Мистецтво, виставки, обміни, академічні програми, літературу, викладання мов, трансляції, подарунки, прояв поваги до іншої культури, промоцію ідей, промоцію соціальної політики, історію, релігійну дипломатію. [96, с. 84].

В рамках зовнішньої політики, культурна дипломатія сьогодні відіграє важливу роль на дипломатичному фронті роботи урядів країн. Інститут культурної дипломатії наголошує на тому, що для зовнішньої політики держави культурна дипломатія важлива тим, що вона дозволяє досягати міжнародних цілей уряду без залучення військової сили [82]. Для Європейського союзу вцілому та членів організації, культурна дипломатія стала одним з найголовніших векторів розвитку зовнішніх відносин. Одним з заходів для підтримки такого статусу культурної дипломатії, акцент надається інклюзивності сфери, захисту культурних об'єктів, які потерпають від різних соціальних і природних катаклізмів (в тому числі в Україні) і об'єднані зусиль для міжкультурного діалогу в середині Європейського союзу та поза його межами [73]. Роль культурної дипломатії в сфері зовнішньої політики держави визнає і Міністр закордонних справ Дмитро Кулеба. Для проєкту «Авангардна історія України» він зазначив, що: «Культурна дипломатія є важливою частиною дипломатичного фронту, захисту нашої ідентичності та права бути собою.» [22].

Культура відіграє роль мистецької адвокації під час євроцентричної закордонної політики України, захищаючи образ держави, як повнодостатньої в усіх сферах діяльності.

Велика кількість організацій, які реалізують культурну дипломатію розширюють свою діяльність закордоном. Серед прикладів можна навести Данський інститут культури, Офіс публічної і культурної дипломатії в Об'єднаних Арабських Еміратах, Польський інститут і навіть Український інститут. Для найуспішнішого досягнення цілей закордоном організації відкривають офіси і інституції закордоном. Всі вони мають різну назву і юридичний статус, але їх об'єднує те, що вони представляють певну інституцію, що реалізує культурну дипломатію.

Виходячи з цього, варто надати визначення авторами поняття «представництво, яке реалізує культурну дипломатію». Виходячи з наведених вище термінів, представництво, яке реалізує культурну дипломатію – це інституції, організації і їх філії, які посилюють соціально-культурне співробітництво і просувають національні інтереси в своїй країні і закордоном.

Повноцінно реалізовувати культурну дипломатію на інституціоналізованому рівні неможливо без органів державної влади, які б спонсорували проекти і представництва закордоном, а також впливали на розвиток організацій через призму власної стратегії міжнародних відносин. Саме тому є важливим розглянути роль культурної дипломатії в публічному управлінні та адмініструванні.

1.2. Культурна дипломатія у контексті розвитку публічного управління та державної зовнішньої політики

Як ми вже виявили культура, культурні відносини, дипломатія і культурна дипломатія дозволяють встановлювати взаємовідносини між державами. Глобалізаційні процеси впливають як і на побутові звичаї та традиції, так і на пріоритети та засоби їх досягнення, які перед собою ставлять уряди країн. В наслідок цього уряди країн велику увагу приділяють питанню висвітлення

своєї культури, презентації її з сторони, яка є вигідною для народу і майбутніх культурних зв'язків. В підтримку цього створюються державою спеціальні установи, програми і гранти.

В Інституті культурної дипломатії, який ми вже згадували, пояснюється важливість культурної дипломатії: «У все більш глобалізованому, взаємозалежному світі, в якому поширення технологій масової комунікації забезпечує всім нам більший доступ один до одного, ніж будь-коли раніше, культурна дипломатія має вирішальне значення для зміцнення миру та стабільності в усьому світі» [82]. Організація акцентує увагу на тому, що культурна дипломатія треба застосовувати на всіх рівнях, бо вона має змогу впливати на глобальну громадську думку як індивідів, так і національних, соціальних мас в цілому. Для реалізації вдалої культурної дипломатії Інститут культурної дипломатії розробив 5 принципів: «Дотримуючись першого принципу, можна запровадити другий, який, у свою чергу, уможливить третій, доки не буде досягнуто п'ятого основного принципу глобального миру та стабільності.» [82].

Принципи культурної дипломатії, зазначені Інститутом культурної дипломатії [82]: 1) повага та визнання культурного розмаїття та спадщини; 2) постійний глобальний міжкультурний діалог; 3) справедливість, рівність і взаємозалежність для всіх; 4) захист глобальних прав людини; 5) глобальний мир і стабільність.

Як ми знаємо, майже аналогічні принципи сповідуються і в європейській теорії публічного управління та адміністрування [71]. Культурна дипломатія діє поруч з класичною дипломатією, поки уряди домовляються про економічне чи стратегічне співробітництво, культурні інституції забезпечують «міст» між активістами і звичайними людьми двох народів. В подальшому урядові співпраці поглиблюються, а культурна взаємодія зростає на нові рівні. В певний момент вони зустрічаються на ланці державної служби, і публічного управління. Починається переосмислення різних підходів до управління, пріоритетів урядів, і планів, щодо розвитку держави.

Культурна дипломатія може бути одним із аспектів у контексті досягнення декількох Цілей сталого розвитку [117]. В ЮНЕСКО зазначають, що культура має здатність сприяти сталому розвитку, міжкультурному діалогу, миру та безпеці, вихованню глобального громадянства, соціальній інтеграції та екологічній стійкості [115]

Згідно з затвердженими цілями сталого розвитку Організацією Об'єднаних Націй найбільш поширеними в реалізації в сфері культурної дипломатії є:

1. Ціль 4 «Якісна освіта».
2. Ціль 5 «Гендерна Рівність».
3. Ціль 10 «Скорочення нерівності».
4. Ціль 16 «Мир, справедливість та сильні інститути».
5. Ціль 17 «Партнерство заради стійкого розвитку» [117].

Загалом майже усі цілі можуть отримати підтримку реалізації їх від представництва культурної дипломатії закордоном. Це в першу чергу залежить від діяльності цих представництв та філій. Щоб імплементувати закордонні практики, представництва культурної дипломатії залучають до воркшопів, пленумів, діалогів представників місцевої і загальнонаціональної влади. Окрім цього «представництва» також мотивують та підтримують створення нових місць реалізації політик в регіонах. Так наприклад діяльність Українсько-данського молодіжного дому сприяє розвитку і становленню нових молодіжних центрів в Україні, де молодь має змогу об'єднуватись та продукувати нові управлінські рішення задля реалізації своїх цілей, які потім розглядаються місцевою владою [26].

Культурну дипломатію як важливу частину світових подій визнають і на вищих рівнях ООН. Так, в 2018 році в США була проведена «Конференція з культурної дипломатії в ООН», приводом до якої стала: «Поточна політична ситуація та ситуація з безпекою в багатьох регіонах і країнах разом із погіршенням соціальних норм щодо застосування насильства підкреслює зростаючу потребу в більш широкому культурному діалозі, розумінні та довірі,

щоб уникнути подальшої ескалації.» [83]. Вже в 2022 році відбувся Всесвітній форум культурної дипломатії в ООН 2022 в Нью-Йорку і Вашингтоні, де були розроблені нові ініціативи, які сприятимуть розвитку демократичних процесів, змінюватимуть міжнародні відносини та заохочуватимуть співпрацю між різними спільнотами використовуючи основні цінності миру, демократії, прав людини та верховенства права [68].

Розглядаючи євроінтеграційну сторону культурної дипломатії, важливо зазначити що поширення і укріплення культурного самовираження є однією з основ побудови міжнародних відносин в Європейському Союзі. «З 2007 року просування культури як життєво важливого елемента міжнародних відносин ЄС є однією з трьох головних цілей Європейського порядку денного для культури. Цю присвяту було оновлено в рамках Нового європейського порядку денного для культури 2018 року.» – свідчить сайт Європейської Комісії [70]. А програма ЄС «Культурна Європа» підтримує не тільки популяризації культури країн-членів, але і потенційних кандидатів на вступ, так є спеціальний заклик до проєктів культурного співробітництва із Західними Балканами та спільної боротьби з торгівлею культурними цінностями на Західних Балканах , які спільно реалізуються ЄС та ЮНЕСКО. Також реалізується і підтримка України в рамках Європейської політики сусідства, яка фінансується в рамках Європейського інструменту сусідства і партнерства.

Роль культурної дипломатії у контексті державного управління визнає і Організація економічного співробітництва та розвитку ініціюючи разом з Європейською комісією частиною Європейської рамкової програми дій щодо культурної спадщини вебінари та інформування щодо впливу культури на місцевий розвиток, соціальну інтеграцію, публічне управління та ряд інших сфер [101].

На державному рівні, культурна дипломатія може знизити соціальні напруги в суспільстві шляхом поширення і об'єднання різних культур, а також за допомогою нових побудованих зв'язків знаходити нові можливості для реформування держави. Також сильний сектор культурної дипломатії в країні

сприяє підвищенню репутації держави шляхом презентації світу своїх цінностей і досягнень [56]. Також, організації, що займаються культурною дипломатією можуть запобігти насильству в суспільстві шляхом акцентування уваги на питання нерівності, бідності і міжнаціональних конфліктів.

Механізми публічного управління в сфері культурної дипломатії проявляються у вигляді процесів, механізмів, структур та інструментів, які дозволяють створювати публічну політику в галузі. Дані механізми варіюються від завдань і цілей, які ставлять перед собою як уряди, так і організації, які реалізовуватимуть цю політику [94]. Серед оглянутих нами вже прикладів культурної дипломатії і серед тих, які будуть оглянуті в цій роботі, можна визначити, що такими механізмами можуть бути: залучення громадянського сектору в сферу, використання даних і аналізу для розроблення рішень, використання сторонніх інституціоналізованих проєктів для розширення географії їх діяльності (як наприклад освітні та наукові), розробка стратегічних систем взаємодії органів влади, тощо.

В умовах розвитку культурної дипломатії, постає питання інституціоналізації її в державах. Це комплексний процес, який має ряд складових. Завідувач сектору культурної політики при Національному інституті стратегічних досліджень України Оксана Розумна в своїй роботі «Культурна дипломатія України: стан, проблеми, перспективи: аналітична доповідь», виділяє такі особливості функціонування інституцій культурної дипломатії:

- Всебічна державна підтримка. Оксана Розумна на прикладі ряду європейських представництв доповідає, що основним джерелом фінансування таких інституцій є видатки з бюджету;
- Підпорядкування відомствам у закордонних справах;
- Популяризація мови та надання послуг з її вивчення. Авторка зазначає, що мовні курси представлені інституціями може стати альтернативним і додатковим надходженням в бюджет установи;
- Ретрансляція європейських цінностей. Ключовими для поширення є ідеї рівності, відкритості і розмаїття;

- Відповідність культурним запитам країни перебування. Представництва, що реалізують культурну дипломатію закордоном повинні чітко усвідомлювати цінності суспільства держави-реципієнта, та її культурні особливості;
- Налагодження довготривалих зв'язків та розвиток продуктивного партнерства. Культурні інституції при дипломатичних установах мають виходити за рамки своєї прямої культурної діяльності і сприяти новим співпрацю між митцями і активістами з країни-донора культурної інституції і країни-рецепієнта;
- Підтримка сучасної культури і мистецтва;
- Мережева структура. Культурні інституції повинні взаємодіяти між собою, та спільно виконувати цілі поставлені в рамках спільної стратегії;
- Підтримка літературних проєктів і книговидавання [27].

У зв'язку з цим, державам в довгій перспективі вигідно фінансувати і підтримувати організації, що займаються поширенням культури закордоном і в середині країни. Такі організації і представництва шляхом консолідації сил розробників культурних об'єктів і їх поширювачів складають програми і проєкти націлені на міжкультурні зв'язки з іншими державами, що сприяє як і розвитку самих організацій, так і розвитку державних зовнішніх відносин. Основними функціями цих організацій є забезпечення міжкультурних зв'язків, побудова діалогу між різними верствами населення, сприяння розвитку культурних об'єктів і поширення культури і історії держави закордоном. В цій роботі буде досліджено ряд представництв, що реалізують культурну дипломатію закордоном.

Культурна дипломатія відірає велику роль як і в дипломатичному секторі, так і йде поруч з принципами публічного управління та адміністрування, і їх реалізацією в країнах. Культурні і міжнародні відносини здатні впливати на ряд рішень, які приймають вищі органи влади країни.

1.3. Інформаційно-комунікативний аспект культурної дипломатії

Діяльність будь-якої організації чи установи, незважаючи на її форму власності, в тій чи іншій мірі висвітлюється в медіа. Для цього використовуються як соціальні мережі і веб портали, щоб ширше коло людей змогло довідатись про проектну чи інвестиційну діяльність організації, так і засоби листування, розсилок, тощо, для покриття внутрішньої потреби організації в сповіщенні своїх співробітників та стейкхолдерів.

Для успішної комунікації організації чи установи з стейкхолдерами створюється інформаційне поле. Згідно з дослідженням «Комунікативний вимір формування і просування публічного іміджу держави» проведений членами Донецького національного університету імені Василя Стуса, інформаційне поле – це «не обмежене державними кордонами поле, в якому інформація створюється різними категоріями продуцентів (і внутрішніми, і іноземними), передається через канали комунікацій реципієнтам та інтерпретується ними (цілеспрямовано під впливом власників таких каналів або підсвідомо).» [17, 18 с.]. Кембріджський словник дає спрощене визначення даному терміну: «Інформаційний простір – місце, особливо веб-сайт, де доступна інформація» [58]. Тож для побудови інформаційного простору, і ефективної комунікації організації, що реалізують культурну дипломатію необхідним є використання інформаційно-комунікативних технологій. Саме вони здатні розширити коло зацікавлених осіб, і потенційних учасників культурного діалогу та мистецьких проєктів.

Для якісної реалізації згаданих цілей в сучасному світі використовуються інформаційно-комунікативні технології. Для визначення явища інформаційно-комунікативної технологій доцільним буде звернутись до вітчизняних і закордонних джерел. Згідно з Організацією Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (UNESCO), інформаційно-комунікативні технології – це «різноманітний набір технологічних засобів і ресурсів, які використовуються для передачі, зберігання, створення, спільного використання або обміну інформацією» [116]. Під набором засобів і ресурсів маються на увазі веб-сайти,

електронні блоги, телебачення, радіомовлення, телефонія, технології записаного мовлення та інше.

Головними компонентами інформаційно-комунікативних технологій є: програмне забезпечення, апаратне забезпечення, хмарні обчислення, дані, інтернет і комунікаційні технології [114].

Дослідник Дегтяр О. А. в свою чергу надає визначення інформаційно-комунікативній діяльності: «Інформаційно-комунікативну діяльність можна представити у вигляді процесу передачі інформації від джерела (комунікатора) до отримувача (реципієнту) за допомогою певного каналу, що передбачає наявність «зворотного зв'язку», тобто отримання комунікатором інформації про те, якою мірою і з якою якістю реципієнт отримав, засвоїв і прийняв відповідну інформацію, які думки вона в нього викликала.» [15].

Важливу роль інформаційно-комунікативні технології відіграють і в контексті електронного урядування, яке грає споміжну роль у сфері культурної дипломатії. Уряди розвинутих країн, і країн, що розвиваються активно залучають кошти в збільшення мережі і засобів інформаційно-комунікативних технологій як в державному апараті, так і для користування населенням і бізнесом. Так для прикладу Центральний уряд Нідерландів зазначає, що «зацікавлений у тому, щоб компанії та приватні особи могли безпечно та легко здійснювати операції з урядом в Інтернеті. Крім того, інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) повинні сприяти ефективному оперативному управлінню в центральному уряді» [79]. А Міністерство цифрової трансформації України в лютому 2023-го року досягли того, що «Міжнародні настанови із веб-доступності WCAG 2.1 вперше доступні українською мовою. Це дасть змогу українським розробникам створювати онлайн-ресурси для ширшого кола користувачів, зокрема людей із порушеннями зору чи слуху» [25].

Використання інформаційно-комунікативних технологій повинно узгоджуватись і коригуватися комунікаційною стратегією організації. Агентство з охорони навколишнього середовища США в своїй документації зазначає, що комунікаційна стратегія являє собою «плани передачі інформації, пов'язаної з

певним питанням, подією, ситуацією чи аудиторією, ситуації чи аудиторії. Вони слугують планами для спілкування з громадськістю, зацікавленими сторонами або навіть колегами» [119]. Згідно з визначенням, яке надається комерційною компанією з рекрутингу спеціалістів Indeed: «Комунікаційний план, також відомий як комунікаційна стратегія, - це інструмент, який допомагає командам маркетингу або зв'язків з громадськістю узгодити свої комунікації та створити цілісне повідомлення. Стратегія зазвичай окреслює план донесення повідомлення до цільової аудиторії, описуючи мету, завдання та бажані бізнес-результати повідомлення. Комунікаційні плани можуть бути зосереджені на внутрішніх або зовнішніх комунікаціях, а можуть визначати комунікаційну стратегію для конкретного проекту. Часто вони слугують фундаментальним аспектом загальної маркетингової стратегії організації.» [81]. Згідно з думкою ще одного дослідника Річарда Деніалса комунікаційна стратегія – це «схема планування того, як ділитися інформацією. Комунікаційна стратегія - це вибір найбільш корисних цілей комунікації, а також розпізнавання певного бренду та його стратегії з точки зору ставлення до нього.» [63]. Для створення комунікаційної стратегії компанії повинні розуміти цільову аудиторію, мету і цілі організації в певному суспільстві.

Не менш важливим є також, щоб комунікаційна стратегія як і інструменти інформаційно-комунікативного аспекту діяльності організації у сфері культурної дипломатії співвідносились з нормативно-правовими актами держави, в якій вони знаходяться. Це в першу чергу стосується нормативно-правових актів, які окреслюють використання технічного і програмного забезпечення в сфері інформаційно-комунікативного аспекту діяльності організації, а також питання використання державної і іноземних мов під час роботи.

Одним з показників якісної реалізації інформаційно-комунікативних задач є інклюзивність дизайну веб-порталів і соціальних мереж організації. Дослідниця Аліта Джойс зазначає, що «Інклюзивний дизайн описує методологію створення продуктів, які зрозумілі та доступні для людей різного походження та здібностей. Інклюзивний дизайн може враховувати доступність, вік, культуру,

економічне становище, освіту, стать, географічне розташування, мову та расу. Основна увага приділяється задоволенню якомога більшої кількості потреб користувачів, а не просто якомога більшій кількості користувачів.». Інклюзивність в веб-порталах організації визначається тим, наскільки адаптивним до потреб користувача є сервіс. Ознаками адаптивності може бути можливість змінити розмір тексту, кольорову гаму та контрастність, а також можливість перевести текстове наповнення сайту в аудіоформат [93].

Задля ефективного використання інформаційно-комунікативних технологій в поширенні інформації про певні проекти, програми чи події, органи публічної влади, а установи різних видів власності реалізують публічні інформаційні кампанії. Згідно з дослідженнями співробітниці Науково-дослідницького інституту догляду та громадського здоров'я Університету Маастрихта в Нідерландах Адріани Соловей, а також дослідника Амстердамської школи комунікативних досліджень Амстердамського університету Баса ван ден Путте: «Публічні інформаційні кампанії є важливим політичним інструментом, що використовується урядами в усьому світі. Під публічними інформаційними кампаніями розуміють фінансовані урядом комунікаційні зусилля, зазвичай спрямовані на формування переконань, поглядів, соціальних норм і фактичної поведінки серед (сегменту) широкої громадськості.» [103]. Дані кампанії повинні корелюватись з цілями організації, будуватись на принципах доброчесності і відповідати принципам комунікаційної стратегії організації.

В рамках культурної дипломатії, ІКТ використовуються задля реалізації комунікаційних задач, висвітлення роботи організацій, їх задач та планів, а також для пришвидшення внутрішньої роботи, досягнення цілей розвитку організації, досягнення інклюзивності в своїй роботі та якісної підзвітності перед урядом, суспільством та стейкхолдерами.

Висновки до розділу 1

У висновках можемо зазначити, що в цьому розділі ми розглянули явища «культури», «дипломатії», «культурної дипломатії», а також представництв культурної дипломатії закордоном. В рамках кваліфікаційної роботи ми також розглядаємо роль інформаційно-комунікативних засобів в сфері культурної дипломатії. Ми розглянули різні наукові та прикладні підходи вітчизняної та закордонної традиції в області дипломатії, культурної дипломатії і ІКТ. Додатково ми виявили як культурна дипломатія переплітається з публічно управлінським сектором країн, як вона впливає на прийняття рішень, та оскарження існуючих, як наявність великої кількості культурних зв'язків між народами здатні змінювати державний сектор країни, та принципи закордонних справ.

В наступних розділах ми детальніше розглянемо представництва культурної дипломатії, які реалізуються на теренах України, а також їх вплив на освітній, науковий, культурний та інші сектори обох країн і засоби ІКТ які вони використовують в роботі.

РОЗДІЛ 2. КРАЩІ ПРАКТИКИ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ У КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ (ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ)

2.1. Аналіз практики публічного управління у сфері культурної дипломатії Королівства Данія

Королівство Данія є одним з основних спонсорів демократичних процесів в українському суспільстві. Цьому свідчать велика кількість різного роду ініціатив з залученням українських і данських активістів та спеціалістів різних сфер життя. В цьому розділі ми розглянемо декілька з них. Детальніше зупинимось на реалізації Українсько-данського молодіжного дому (Данський інститут культури) і програми New Democracy Fund (Міністерство закордонних справ Королівства Данія).

Головними реалізаторами та стейкхолдерами імплементації культурної дипломатії в Королівстві Данія є два вищі органи виконавчої влади: Міністерство культури Королівства Данія, і Міністерство закордонних справ Королівства Данія. Перше має вже створену стратегію «Міжнародний обмін і кооперація» в рамках якої займається поширенням культури як всередині країни, так і поза її межами. Двома найбільшими проєктами цієї стратегії є: Міжнародна панель культури – яка розвиває і відновлює данське мистецтво і культуру, пропагує Данію як країну, займається культурним експортом і міжкультурним діалогом; і Рада міністрів нордичних країн – кооперація, яка об'єднує культурні сектори Данії, Швеції, Норвегії, Фінляндії, Ісландії та інших нордичних державних утворень задля культурної кооперації. В свою чергу Міністерство закордонних справ займається здебільшого публічною дипломатією, але виступає донором для різного роду грантів мета якої підтримати різного роду організації з неурядового сектору, які реалізують культурну дипломатію [95].

Почати огляд пропоную з неурядового сектору, який підтверджуватиме наші попередні тези про некоректність визначень вітчизняних джерел щодо термінів «дипломатія» і «культурна дипломатія». Данський інститут культури –

неурядова данська організація, мета якої є поширення данської культури, та створення міжнаціонального діалогу.

Офіційний сайт організації засвідчує, що віра в мистецтво і культуру як один з найголовніших активів Данії, організація розвиває міжнародну діяльність, яка кидає виклик кордоном, особливо коли це стосується рівності прав, освіти, сталого розвитку, демократію, та активну громадянську позицію [64]. «Данський культурний інститут є самоврядною установою. З 1940 року ми займаємося створенням взаєморозуміння між людьми. Наша діяльність за кордоном є центром для створення довгострокових культурних відносин. Маючи відділи та діяльність у кількох країнах, ми прагнемо бути наближеними до світових подій, адже мистецтво, культура та знання дійсно мають значення. Наша штаб-квартира знаходиться в Копенгагені, а ми маємо відділи та діяльність у країнах східного партнерства (Україна, Грузія, Молдова, Білорусь, Вірменія та Азербайджан), країнах Балтії (Литва, Латвія, Естонія), Туреччині, Індії, Китаї та Бразилії.» – доповнює веб-сторінка [64].

Перед тим як розглядати проекти централізовано в Україні, вважаємо необхідним розкрити міжнародну частину історії організації. Перші іноземні представництва були відкриті в 1947 році в Польщі та Великобританії, в той самий час делегати організації були відправлені в Бірмінгем (Великобританія), Глазго (Великобританія), Прага (на той час Чехословаччина), Амстердам (Нідерланди) і Цюрих (Швейцарія). Вже в 1948 році організація «ступає» в Рим (Італія), Чикаго (США) і Брюссель (Бельгія) [66]. Саме з Брюссельського офісу будувалась співпраця з Німеччиною, напад якої на Данію в 1940 році став причиною створення DCI [120].

В 1990 році, після року виходу з Радянського Союзу DCI відкриває офіс у Ризі, звідки координує співпрацю з Латвійським, Литовським і Естонським народами [65]. Сьогодні ж DCI має свої представництва та проекти в Україні, Грузії, Молдові, Литві, Латвії, Естонії, Вірменії, Азербайджані, Китаї, Індії, Туреччині, Білорусі і до повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну, Російській Федерації.

Сьогодні діяльність в Україні для Данського інституту культури є найбільш акцептованою. Крім ряду проєктів, які реалізуються в Копенгагені та інших містах Данії, Данський інститут культури опікується Українсько-данським молодіжним домом, який розташований в Києві (Україна). Фінансування Українсько-данський молодіжний дім за сприянням Данської молодіжної ради та Данського інституту культури отримує грантово від Міністерства закордонних справ Данії [47]. Візію і мету організації презентує офіційний сайт: «Українсько-данський молодіжний дім – це платформа, покликана посилити голос та участь молоді у демократичних процесах через діалог, креативні ідеї та нові можливості і партнерства. Молодіжний дім стане майданчиком для співтворення, демократичного активізму та співпраці між молоддю» [47]. Українсько-данський молодіжний дім націлений на побулову комунікації між данською і українською молоддю для обміну традиціями, культурою і демократичними практиками. Фізичний простір організації знаходиться в Києві, а засоби інформаційно-комунікативного зв'язку дозволяють залучати до подій молодь з усієї України. Організація прагне стати місцем для проведення подій і заходів, а також всіх видів громадянського активізму молоді.

За півтора повноцінних роки свого існування Українсько-данський молодіжний дім зміг здобути прихильність українського громадянського суспільства, та показати гарні якісні та кількісні показники своєї роботи. В неповний 2021-ий рік Молодіжний дім встиг провести 65 подій тільки в Україні з залученням 629-ох молодиків, вже в 2022-ому році організація під час повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну реалізувала 63 проєкти, залучивши 4671-у молоду людину [46][48]. Діяльність включає ряд освітніх, професійних і мистецьких проєктів, воркшопи, лекції, і найголовніше культурні обміни, дозволяючи молоді з України потрапити в Данію, і молоді Данії потрапляти в Україну. Українсько-данський молодіжний дім своїм існуванням і діяльністю допомагає українському суспільству залишатись на демократичному і правовому шляху розвитку, а також чинити культурний опір Російській Федерації.

Як вже було зазначено вище Молодіжний дім спонсорується Міністерством закордонних справ Данії. Це не єдина ініціатива виконавчого органу влади націлена на підтримку України. В 2020 році був створений New Democracy Fund – фонд задля підтримки країн Східноєвропейського партнерства (Україна, Білорусь, Молдова, Грузія, Вірменія, Азербайджан) [106]. «У відповідь на демократичні виклики у східних країнах-сусідах Міністерство закордонних справ Данії заснувало у 2020 році Фонд нової демократії. Фонд підтримує нові та існуючі партнерства громадянського суспільства щодо зміцнення демократичного розвитку в східних країнах-сусідах. Фонд нової демократії побудований на діалозі, співпраці та спрямований на створення нових та зміцнення існуючих відносин між організаціями громадянського суспільства в східних країнах-сусідах та Данії. New Democracy Fund підтримується програмою Східноєвропейського партнерства Міністерства закордонних справ Данії. Після конкурсу пропозицій восени 2020 року Міністерство закордонних справ Данії обрало консорціум, що стоїть за Фондом нової демократії» – як засвідчує офіційна сторінка ініціативи – до складу якого входять такі організації:

1. Данський інститут культури (DCI) як головний партнер;
2. ЗФ – Об'єднана федерація трудящих Данії (ЗФ);
3. Конфедерація датської промисловості (DI);
4. Данська молодіжна рада (DUF);
5. Міжнародна підтримка ЗМІ (IMS) [99].

Основними темами для реалізації цілей є: Клімат, культура, гендер, професійні союзи, медіа і молодь. Як ми бачимо в партнерах є організації, роль яких ми вже розкривали. Данське суспільство і організації демонструють неабияку консолідованість у питань вирішення конфліктів. Загальний бюджет фонду для часового проміжку 2020-2022 рік налічував 50 мільйонів данських крон, що станом на січень 2023 року налічує 263 158 299 гривень. На офіційному сайті організації можна ознайомитись з ініціативи реалізованими в Україні [100]. Серед них ряд проєктів пов'язаних з соціальним захистом людей потерпілих від військових дій, підтримка регіональних медіа, екологічних ініціатив, підтримка

спортивних та культурних подій. Організації по всій Україні подаються до фонду на отримання гранту для підтримки своєї діяльності. Все це вносить певні позитивні зміни в загальний стан громадянського суспільства України.

Загальна допомога Данії Україні під час повномасштабного вторгнення налічує близько 757 мільйонів євро, з яких 510 мільйонів євро є військовою допомогою і 147 мільйонів – цивільною [113].

В своїй діяльності органи державної влади також користуються певними постановами і актами, яке регулюють питання комунікації. Серед них є як і великі стратегії комунікації, так і незначні. Для прикладу у Міністерства Закордонних справ Данії є спеціальний документ, який визначає правила використання і промови англійської мови в робочій діяльності [97]. Документ повністю охоплює використання англійської мови в комунікаціях, починаючи від великих літер, завершуючи суфіксами і пунктуаційними знаками. Цими правилами користуються не тільки Міністерство закордонних справ Данії, але й його представництва закордонном [97].

Незважаючи на те, що данська мова в Данії є робочою мовою всіх органів виконавчої влади, а також уряду і всіх державних установ. Данська мова в жодному нормативно-правовому акті Данського королівства не визначена як державна, і не має пріоритету у використанні [75]. Тому в Гренландії (автономії Данського королівства) також окрім данської мови в діяльності комерційних структур використовується і гренландська.

Діяльність організації реалізується трьома мовами: українською, данською і англійською у різному співвідношенні та відповідає нормам Закону України Про забезпечення функціонування української мови як державної, а також ряду інших Нормативно-правових актів України.

У висновку можу зазначити, що Королівство Данія створює великий прошарок допомоги Україні як фінансово, так і організаційно. Ряд ініціатив і організацій направлені на підтримку українського соціуму в Україні і закордоном. Таким чином Данський уряд і організації допомагають не лише Україні, але і підкріплюють свою безпеку не дозволяючи поширенню

тоталітарних тенденцій і антидемократичних урядів, що ставало б небезпекою для своєї території та суверенітету в майбутньому.

2.2. Публічна політика у сфері культурної дипломатії Сполучених Штатів Америки

Одним з ще одних стратегічних партнерів України є Сполучені Штати Америки, які допомагали Україні і до і після повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну як фінансово, так і юридично та організаційно.

Серед органів публічного управління в Сполучених Штатах Америки головним стейкхолдером і реалізатором є Державний департамент США, якщо бути більш точним – його Бюро освітніх та культурних відносин [57]. На офіційному сайті органу виконавчої влади зазначається, що «Бюро освітніх та культурних відносин створює довготривалі зв'язки між Сполученими Штатами та іншими країнами, надаючи американцям доступ до міжнародних митців, водночас ділячись багатою культурою виконавського та візуального мистецтва Америки з міжнародною аудиторією.», також на сайті можна знайти перелік міжнародних проєктів які реалізує Бюро самостійно. В цьому розділі ми розглянемо, що паралельно з цим, Державний департамент є активним спонсором та донором інших ініціатив, які реалізують культурну дипломатію.

Одним з амбасадорів руху підтримки України та інших країн поруч з USAID є Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів – міжнародна некомерційна організація з штаб-квартирою у Вашингтоні (далі – IREX). IREX присутній в більш ніж 100 країнах на різному рівні взаємодії, одним з основних акцентів своєї діяльності Рада справляє на східноєвропейські країни, серед яких є і Україна. Станом на 2021 рік портфоліо проєктів організації налічувало 600 проєктів по всьому світу сумою більш ніж 71 мільйон доларів США, в 2022 році проєктів стало більше 700, а загальне фінансування стало 107 мільйонів доларів США [75]. Компанія створена і спонсорується Державним департаментом США, Фондацією Форда, Американською радою вчених товариств, Дослідницькою радою соціальних наук [89]. Історія організації починається в 1958 році: «У 1958

році президент Ейзенхауер і Хрущов офіційно домовилися про обмін між студентами, викладачами та дослідниками, заклавши основу для організації-попередниці IREX, Міжуніверситетської ради з туристичних грантів (IUCTG). Згідно з засновницькими документами IREX, централізована організація була потрібна, щоб «діяти з повноваженнями по обидва боки Атлантики, вимагати та залучати достатні кошти, бути не сприйнятливою до політичного тиску з усіх боків і виконувати важливу роль центру обміну інформацією» [88]. Безпосередньою метою IREX було адміністрування програм обміну з Радянським Союзом і країнами Східної Європи. Хоча в засновницькій пропозиції цитувався «негайний мандат», зосереджений на цьому регіоні, у ньому також було чітко зазначено, що «немає можливості обмежувати юрисдикцію IREX географічно.» – трактує сайт організації [88].

Сьогодні одним з найяскравіших проєктів фінансованих IREX в Україні є Американський Дім, до 2021-2022 років Американській Дім в Україні був тільки в Києві [52][84]. Сьогодні ж вони представлені в Одесі та Львові [54][55].

«Через Посольство США в Україні IREX керує America House, гостинним, динамічним простором, який сприяє дискусіям і дискусіям, надає можливості для розвитку професійних і особистих навичок, а також розпалює творчість і співпрацю навколо спільних українських і американських цінностей.

America House пропонує не лише фізичний простір, але й віртуальний центр, який полегшує доступ до збалансованих ресурсів та інформації. Рівний до рівного культурний обмін, обговорення та можливості навчання забезпечують місце в «вітальні Америки». – засвідчує сайт IREX [84]. Основними цілями Американського дому є: «Місія America House полягає в тому, щоб стимулювати процвітаюче та демократичне майбутнє України шляхом інвестування в нових лідерів та зміцнення зв'язків між українцями та американцями. Американський дім також прагне підтримувати публічну дипломатію США в Україні шляхом:

- створення місця для інноваційної, прямої взаємодії з українською аудиторією;
- сприяння відкритому діалогу;

- протидія негативним упередженням;
- будівництво культурних мостів для поглиблення взаєморозуміння» [84].

Проектний пул активностей в Американських домах є також достатньо стандартним для інституцій в сфері культурної дипломатії:

- Зручний громадський простір: America House – це безкоштовний, зручний, технологічно передовий громадський простір, який проводить широкий спектр заходів, щоб заохотити громадян дізнатися про США, включаючи обговорення нагальних питань політики, серію доповідей, семінари, вечори кіно, дискусійні клуби, художні виставки та концерти.
- Програми вивчення англійської мови: програми вивчення англійської мови пропонують інноваційні та інтерактивні підходи до вивчення мови.
- Захоплюючі заходи: співробітники організовують щомісячний розклад заходів, присвячених мистецтву та культурі, реформам і політиці України, а також глобальним справам. Заходи спрямовані на поглиблення взаєморозуміння між українцями та американцями, з наголосом на охопленні знедолених і недостатньо представлених груп, таких як молодь, внутрішньо переміщені особи та меншини.
- Професійний розвиток: Курси та заходи з підвищення кваліфікації розширюють і розвивають навички нових лідерів, необхідні для активізації процвітаючого та демократичного майбутнього України.
- Технологічні та інноваційні програми: підтримуючий коворкінг сприяє та прискорює інновації, розвиток бізнесу, підприємницький та науковий потенціал молодих українців.
- Присутність в Інтернеті: America House має потужну присутність в Інтернеті, щоб українці могли взаємодіяти з програмами та їх учасниками, транслюючи події America House в прямому ефірі, беручи участь у відеодзвінках і спілкуючись один з одним через соціальні мережі.

Навідміну в Українсько-данського молодіжного дому окресленого раніше, Американські доми мають більш американсько-спрямовані проєкти, де все базується на американській культурі, а не українській, як в данській інституції. На нашу думку, це є великою помилкою, бо культурні інституції повинні не тільки поширювати саме свою культуру, а підкріплювати культуру-донора, щоб побудувати нову гілку розвитку разом, а не «нависати» над здобутком країни-донора.

IREX реалізує не тільки ці проєкти в Україні. Велику роль IREX вкладає в розвиток публічного управління та адміністрування в Україні, розвиток місцевого самоврядування і системи освіти. Серед таких проєктів відомі: PULSE – Policy for Ukraine Local Self-Governance, Bibliomist – Global Libraries Ukraine, Ukraine Veteran Reintegration, Strengthening Media Literacy in the Ukrainian Education System [85][90][91][92]. Велика частина з усіх проєктів в Україні спонсорується Державним департаментом США, USAID, Фондом Білла і Мелінди Гейтс та іншими інституціями.

IREX для реалізації своїх проєктів не завжди використовує фізичні офіси в країнах-донорах, а іноді й реалізує дистанційне керування з вже існуючих офісів неподалік [86].

Комунікаційна стратегія IREX, як і комунікаційна стратегія Данського інституту культури знаходиться в закритому доступі, і використовується у внутрішніх цілях. Незважаючи на це є певні правила, якими користуються державні органи влади при комунікації на різних рівнях. Для прикладу на сайті Конгресу США існує довідка про те, як побудована комунікація всередині установі, що включає в себе правильне використання назв, структуру повідомлень і їх зміст та форму подачі [60]. Також українськими дослідницями Наталією Яковенко і Галиною Піскорською досліджено було питання стратегічних комунікацій Сполучених Штатів Америки в їх роботі «Стратегічні комунікації в США». В їх роботі на аналізі ряду нормативно-правових актів США було зроблено висновки щодо того, які методи застосовують державні органи Сполучених Штатів Америки для досягнення своїх цілей. Серед цих

методів також були зазначені культурні інструменти і культурне домінування [50].

Незважаючи на те, що як і IREX так і інші державні і недержавні інституції використовують в своїй роботі англійську мову. В США, як і в Данії немає єдиного закону, що вимагав би від органів державної влади використання в своїй роботі англійської мови. У Конгресі США були спроби запровадити таку норму в 2017 і 2021 році, але обидва рази зазнали невдачу [61][62]. Це свідчить про те, що як Королівство Данія так і Сполучені Штати Америки вільні розпоряджатись щодо того, якою мовою функціонує їх іноземне представництво закордоном, що значно полегшує робочі процеси при реалізації культурної дипломатії закордоном.

Діяльність організації реалізується двома мовами: українською і англійською та відповідає нормам Закону України Про забезпечення функціонування української мови як державної, а також ряду інших Нормативно-правових актів України.

IREX і інші недержавні та державні інституції Сполучених Штатів Америки роблять великий внесок в розвиток як культурного і освітнього сектору, так і сектору державної служби і розвитку публічного управління в Україні. Перш за все це є частиною культурно-дипломатичних процесів, які зближують американський і український народи задля досягнення спільних цілей в рамках глобалізації, побудови демократичного і правового спільного суспільства.

2.3. Стан і перспективи публічного управління у сфері культурної дипломатії України

2.3.1. Нормативно-правове забезпечення культурної дипломатії України

З розвитком міжнародних відносин з світом після Революції гідності, Українська держава була змушена шукати різні підходи до різних суспільств. Одним з таких підходів стала культурна дипломатія. Проаналізувавши різні підходи іноземних партнерів (в тому числі США і Королівства Данії), Міністерство закордонних справ України почало розроблювати документи, які б

регулювали площину в якій буде розвиватись держава в сфері міжкультурних відносин.

Нині в Україні є низка нормативно-правових актів, у яких регулюються засади культурної дипломатії України у тому чи іншому її аспекті. До основних нормативно-правових актів щодо функціонування культурної дипломатії і її інформаційно-комунікативного аспекту України можна віднести:

1. Закон України № 40 від 2010 року «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики».
2. Закон України № 24 від 2011 року «Про культуру».
3. Закон України № 25 від 2004 року «Про закордонних українців».
4. Закон України № 21 від 2019 року «Про забезпечення функціонування української мови як державної».
5. Указ Президента України № 5 від 2015 року «Про «Стратегію сталого розвитку «Україна–2020»».
6. Указ Президента України № 47 від 2017 року «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»».
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України №739-р від 2016 року «Про схвалення Концепції популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі».
8. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021-2025.
9. Комунікаційна стратегія Міністерства закордонних справ України.
10. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 430-р «Про створення державної установи «Український інститут»».
11. Наказ Міністерства закордонних справ України №29 від 2021 року «Про затвердження нової редакції Статуту державної установи «Український інститут»» .

Розглянемо основні положення кожного з вищезазначених нормативно-правових актів.

1. В статтях 10 і 11 Закону України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», зазначено, що сприяння культурному розвитку громадян України, а також поширенню української культури є засадами як внутрішньої так і зовнішньої політики держави [3].

2. В статтях 32, 33 і 34 Закону України № 24 від 2011 року «Про культуру» зазначається, що держава повинна сприяти розвитку культурного співробітництва і поширенню української культури в середині держави, і за її межами, а також співпраці з культурно-мистецькою громадськістю України [4].

3. В статті 10 Закону України № 25 від 2004 року «Про закордонних українців» вказується про необхідність задоволення культурно-освітніх потреб українців закордоном [2].

4. В Законі України № 21 від 2019 року «Про забезпечення функціонування української мови як державної» зазначено, що мовою проведення культурних і публічних подій на території України є державна мова [1].

5. Указ Президента України № 5 від 2015 року «Про «Стратегію сталого розвитку «Україна–2020»» має згадку про Програму популяризації України у світі та просуванні інтересів України у світовому інформаційному полі, одним з фокусів якої є збільшення присутності України в міжнародному культурному середовищі [11].

6. В Указі Президента України № 47 від 2017 року «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»» зазначено, що одним з пріоритетів державної політики в інформаційній сфері є розвиток публічної, культурної і цифрової дипломатії [10].

7. В Розпорядженні Кабінету Міністрів України №739-р від 2016 року «Про схвалення Концепції популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі» зазначається, що одним з шляхів збільшення присутності України в світовому інформаційному просторі є

популяризація академічного, культурного і громадського середовища України [12].

8. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021-2025 визначає ключові напрямки розвитку дипломатичних відносин України, серед яких є і культурна дипломатія [21].

9. Комунікаційна стратегія Міністерства закордонних справ України регулює питання комунікації Міністерства закордонних справ України, а також підпорядкованих йому установ, серед яких – Український інститут [19].

10. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 430-р «Про створення державної установи "Український інститут"» оголошує про створення установи, яка централізовано буде реалізовувати культурну дипломатію України – Український інститут [14].

11. Наказ Міністерства закордонних справ України №29 від 2021 року «Про затвердження нової редакції Статуту державної установи «Український інститут»» визначає головні аспекти діяльності Українського інституту, його цілі, задачі, та юридичний статус установи [8].

Розглядаючи питання нормативно-правового забезпечення культурної дипломатії України необхідно зацентрувати увагу на основній стратегії для її формування та розвитку. Наразі актуальною затвердженою стратегією у цій сфері є «Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021-2025», відповідно до якої культурна дипломатія є одним з напрямків публічної дипломатії разом з спортивною, економічною, цифровою, експертною, кулінарною та науково-освітньою [21]. «Культурна дипломатія є одним з напрямів публічної дипломатії та політики «м'якої сили», метою якої є покращення впізнаваності України та її культурного розмаїття, формування позитивного ставлення громадян інших країн до України. Культурна дипломатія як напрям зовнішньої політики дає змогу популяризувати і ділитися національними здобутками та досвідом у сфері культури з громадянами інших країн, досягаючи кращого порозуміння та довіри [21].

У стратегії також зазначені певні виміри роботи суб'єктів культурної дипломатії в межах публічної дипломатії. Серед них ключовими є просування українського кінематографу, музики, мови, театрального мистецтва, літератури, візуального мистецтва, креативних індустрій, української мови, історії і культури [21]. Реалізацією цих цілей в Україні займається Український інститут, а також його представництва закордоном.

В «Стратегії публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021-2025» також зазначений перелік держав, які є пріоритетними для зовнішньої політики України. Серед них є як близькі партнери України (Польща, Литва, Велика Британія, Грузія, Франція, Німеччина), так і ті країни з якими Україна тільки нарощує закордонну співпрацю (Бразилія, Японія, країни Близького Сходу і країни Південно-Східної Азії, зокрема країни АСЕАН (Асоціація держав Південно-Східної Азії)). Зокрема, акцентується увага на стратегічне партнерство між Україною та КНР [21].

В зазначеній стратегії також визначені пріоритетні регіони для діяльності кожного виду дипломатії. Для культурної дипломатії цей список становить: Франція, Німеччина, Польща, Литва, Італія, Туреччина, Ізраїль, Катар, Австрія, Угорщина, США, Канада, Велика Британія, Нідерланди, Сербія, ОАЕ, КНР, Японія. В документі цей перелік визначається, як географія діяльності Українського інституту [21].

Це стане в майбутньому приводом для розширення діяльності Українського інституту, про що буде зазначено далі.

Важливу роль в дослідженні відіграє і інформаційно-комунікативний аспект культурної дипломатії. Одним із ключових документів в цьому питанні є «Комунікаційна стратегія Міністерства закордонних справ України». Окрім підходів, принципів і цінностей щодо комунікаційної діяльності, у документі також зазначені основні її цілі і канали комунікації. «Головна мета комунікаційної стратегії МЗС України – побудова злагодженої, чіткої та дієвої системи зовнішньої і внутрішньої комунікації МЗС, яка допоможе втілювати місію і візію міністерства та ефективніше реалізовувати такі стратегічні цілі

МЗС» [19]. Такими цілями виступає всестороння протидія агресії РФ в дипломатичному колі, поглиблення співпраці з міжнародними партнерами, і окрема увага на країни G7, G20 та держави-сусіди, захист зовнішньоекономічних інтересів України, акцентування уваги на потреби України в сфері економіки, просування іміджу України закордоном, забезпечення дипломатичної підтримки цілям вступу України в ЄС і НАТО, захист прав та інтересів громадян України за кордоном [19].

Головною аудиторією визначено громадян України як всередині країни, так і закордоном, крім цього в переліку є іноземні журналісти, іноземні академічні і політичні кола, громадяни інших країн, медіа, тощо. Каналами комунікації є великий перелік, який складається з офіційних веб-сайтів, сторінок МЗС у соціальних мережах, а також, що не менш важливо сторінок міністрів і заступників міністрів в соціальних мережах. Окремо виділяємо: «сторінки закордонних дипломатичних установ України та керівників ЗДУ (ЗДУ - закордонна дипломатична установа)». Тобто сторінки Українського інституту, та його представництв закордоном.

Окрему увагу заслуговує розгляд законодавства, що регулює питання мови, а саме – Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (далі – Закон). Закцентувати увагу на використанні мови необхідно, оскільки питання мови комунікації є ключовим при відкритті представництв, що реалізують культурну дипломатію закордоном. В сфері культурної дипломатії, як ми вже зазначали вище, популяризація мови – є одним з найголовніших задач установ, що реалізують культурну дипломатію закордоном. Важливим є також питання популяризації використання державної мови під час робочої діяльності, і регулювання офіційної документації. Окрім того, цей Закон відіграє роль щодо регламентації того, яка мова використовується інституціями як всередині країни, так і закордоном. Ми вже описували, що Американський дім в Києві, а також Українсько-данський молодіжний дім в своїй роботі використовують переважно українську мову, а англійська і данська є допоміжними. Ця норма створена для відповідності Закону

України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», а саме статті 23 «Державна мова у сфері культури», яка значно обмежує використання інших мов під час проведення культурно-мистецьких подій, а також оголошень, афіш і інформаційних матеріалів. Але в той самий час виникає питання щодо проведення культурних подій, де використання іншої мови є ключовою особливістю події [1]. Згідно з Законом: «Оголошення, афіші, інші інформаційні матеріали про культурно-мистецькі та видовищні заходи і вхідні квитки виготовляються державною мовою. В оголошеннях, афішах, інших інформаційних матеріалах допускається використання інших мов поряд з державною мовою, при цьому текст іншою мовою не може бути більшим за обсягом та шрифтом, ніж текст державною мовою. Вимоги щодо розміру шрифту не є обов'язковими при написанні власних імен виконавців, назв колективів і творів, охоронюваних законом торговельних марок (знаків для товарів і послуг)» [1]. За цією логікою анонси розмовних клубів для практики іншої мови, а також подій розрахованих на носіїв недержавної мови повинні також реалізовуватись паралельно мовою, на якій акцент та українською мовою. В рамках візуального супроводу це може стати великою проблемою, що ускладнить сприйняттям аудиторії цілі та формату заходів [1].

Схожа ситуація стосується і транслявання фільмів іноземними мовами, згідно пункту 6 статті 23 Закону, фільми які транслюються в Україні повинні демонструвати державною мовою, чи мати українські субтитри. Для отримання дозволу на повне транслявання фільму іншою мовою існують значні обмеження, які залежать від характеру фільму, а також місця їх демонстрації. Американський дім в Києві мав ряд подій з трансляцією американських фільмів в Києві, що супроводжувалось клопотанням різних інстанцій для легальної демонстрації їх для публіки [1][53].

Схожа проблематика може настигнути і представництво Українського інституту в Німеччині, а також наступних представництв організації закордоном. І хоча окремо в законі не йдеться про вимоги ведення сторінок в соціальних мережах чи сайтів для представництв дипломатичних установ закордоном, в

законі чітко визначено в статті 12 Закону, що робочою мовою діяльності закордонних дипломатичних установ України, і також інших державних представництв за кордоном є державна мова. Ця норма може негативно вплинути на рекрутинг іноземних спеціалістів до організації, задля поліпшення робочого процесу [1].

В статті 29 даного Закону існує інформація, що публічні заходи можуть реалізовуватись іншою мовою, але тільки при умові, що захід для обмеженого колу осіб, чи організований спеціально для іноземців та/або осіб без громадянства. Трактуювання даної статі є достатньо розмитим, бо тоді потребується уточнення, що саме вважається «заходом організованим спеціально для іноземців» [1]. В глобалізованому світі аудиторія більшості проєктів, спрямованих на міжкультурний діалог і культурну дипломатію, буде мати ознаки різнонаціональної, що ускладнює виділення певної національної групи людей.

Незважаючи на перешкоди, які виникають чи можуть виникнути у представництв, що реалізують культурну дипломатію закордоном в рамках цього закону, Український інститут уникає велику кількість інших обмежень завдяки своєму статусу. Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 червня 2017 р. № 430-р Про утворення державної установи «Український інститут»: Український інститут є державною установою, а не підпорядкованим органам Міністерства закордонних справ, що наприклад дозволяє установі уникнути дії постанови Кабінету міністрів України щодо функціонування офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади [6][13]. Це дозволяє організації бути більш вільною в оформленні веб-сайту організації, а також сторінок в соціальних мережах.

Враховуючи вищезазначене, можна визначити роль основних нормативно-правових актів для розвитку культурної дипломатії України:

Нормативно-правовий акт	Основні засади та вплив на формування та розвиток культурної дипломатії України
Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики».	• Поширення культури всередині держави, та поза її межами.
Закон України «Про культуру».	• Сприяння розвитку культурного співробітництва; • Поширення української культури за межами України.
Закон України «Про закордонних українців»	• Реалізація культурних і освітніх потреб українців закордоном.
Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»	• Регулювання використання мови під час проведення подій культурного характеру в Україні, і за її межами.
Указ Президента України «Про «Стратегію сталого розвитку «Україна-2020»».	• Підсилення позицій України у світовому інформаційному полі;
Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України»»	• Підсилення позицій культурної дипломатії України в інформаційній сфері;
Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі».	• Популяризація у світі культурної громадськості України; • Збільшення присутності української культури в світовому інформаційному просторі.
Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021-2025	• Розвиток культурної дипломатії України, як частина публічної дипломатії.
Комунікаційна стратегія Міністерства закордонних справ України	• Підвищення ефективності інформаційно-комунікативного аспекту діяльності МЗС і інших дипломатичних установ.
Розпорядження Кабінету Міністрів України № 430-р «Про створення державної установи "Український інститут"»	• Створення централізованого органу, що реалізує культурну дипломатію України.
Наказ Міністерства закордонних справ України «Про затвердження нової редакції Статуту державної установи «Український інститут»»	• Визначення головних цілей і задач установи, що централізовано здійснює культурну дипломатію України.

Рис 2.1. Основні нормативно-правові акти для формування та розвитку культурної дипломатії України (розробка автора на основі власних досліджень)

Підсумовуючи можемо зазначити, що певний перелік нормативно-правових актів діючих в Україні, а також стратегій і візій Міністерства закордонних справ України вже здебільшого окреслюють межі, в рамках яких діятиме Український інститут. Задля розуміння того, чи потрібно ці рамки розширювати та змінювати, необхідним є зазначити основні засади функціонування Української інституту і охарактеризувати його діяльність.

2.3.2. Роль Українського інституту як основної державної установи для розвитку культурної дипломатії України

Досліджуючи механізми формування та розвитку культурної дипломатії України, окрім нормативно-правового забезпечення також необхідно звернути увагу діяльність основних органів влади у цій сфері.

Український інститут є профільною державною установою, яка централізовано здійснює культурну дипломатію, шляхом поширення української культури, історії і мови як в Україні, так і за її межами. Проте її діяльність була б неможливою без функціонування двох інших органів влади, які на загальнодержавному рівні розробляють та впроваджують політику у сфері культурної дипломатії України – Міністерства закордонних справ України та Міністерство культури та інформаційної політики України.

Прямим регулюванням діяльності Українського інституту займається саме Міністерство закордонних справ, яке регулює вектор розвитку різних видів дипломатії України. В 2021 році Дмитро Кулеба – міністр закордонних справ України сформулював Українському інституту основні напрямки діяльності організації серед яких зміцнення репутації України, відстоювання культурного суверенітету і поширення інформації про Україну [49]. До заснування Українського інституту МЗС також реалізовувало проекти і програми в сфері культурної дипломатії. Наприклад в червні 2015-го року МЗС провело Перший форум культурної дипломатії України за участі великої кількості урядових і неурядових установ, які працюють в сфері культури і міжнародних відносин. На форумі було зазначено, що при Міністерстві вперше за історію України буде реалізовано підрозділ, який займатиметься виключно питаннями культурної дипломатії [18].

Міністерство культури і інформаційної політики (далі – МКІП) України також сприяє розвитку культурної дипломатії і співпрацює з Українським інститутом в досягненні цілей установ. Так для прикладу в 2020 році в межах молодіжного форуму «Європейські цінності і культурна дипломатія: молодіжні зустрічі Україна – Грузія», МКІП презентувало цифрові проєкти з популяризації

нематеріальної культурної спадщини України, а в 2022-му році презентувало вже згаданий Маніфест «Культурна консолідація задля перемоги» щодо пріоритетів культурної політики в часи війни або 12 необхідних кроків [23][24].

Окрім зазначених міністерств внесок у формування та розвиток культурної дипломатії України також роблять такі державні агентства та установи: Український інститут книги в сфері популяризації української літератури закордоном, Державне агентство України з питань кіно і Довженко центр у сфері популяризації українського кінематографу закордоном, Український інститут національної пам'яті у сфері популяризації історії України закордоном, Український культурний фонд у сфері фінансування українських культурних проєктів [5][7][32][45][67]. Окрім зазначених інституцій, в сприянні міжнародної співпраці також задіяний Комітет з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Верховної Ради України, який сприяє допомозі у міжрегіональному і транскордонному співробітництві [16].

До заснування Українського інституту, культурну дипломатію України почали провадити різні державні і недержавні інституції. До державних інституцій можна віднести культурно-інформаційні центри у складі закордонних дипломатичних установ України. Згідно з “Положенням про культурно-інформаційний центр у складі закордонної дипломатичної установи України”, одним із завдань центрів визначено «сприяння розвитку міжнародного співробітництва України з державою перебування в галузі культури, освіти, науки та техніки, туризму, фізичної культури і спорту і поширення в державі перебування інформації про Україну» [9]. З 2006 року такі центри були відкриті при дипломатичних представництвах України в США, Ізраїлі, Польщі, Бельгії, Німеччині та інших країнах.

Ще одним прикладом спроби заснувати державну інституцію, яка реалізовувала культурну дипломатію України було заснування у 2009 році Державної агенції промоції культури України. Це було ініціативою радника колишнього міністра культури і туризму України (2007-2010) Василя Вовкуна –

Кирила Стеценко. На жаль, проєкт далі ідеї не посунувся. Жодних нормативно-правових документів, які б окреслювали діяльність організації не існує [27].

Серед недержавних інституцій, гарним прикладом є Український інститут в Швеції, який популяризує українську культуру і історію, та фінансує українських митців і їх виступи в Швеції [112]. Ще одним прикладом є Український дім в Данії, який був відкритий в 2023 році, і направлений на популяризацію культурної і освітньої співпраці між українцями і данцями, а також інформування данського суспільства про російську агресію на території України [110].

Український інститут був створений задля централізації всіх зусиль і об'єднання державних і недержавних організацій в популяризацію української культури в світі.

Враховуючи низький рівень реалізації культурної дипломатії України, а також розголудженні зусиль, щодо культурного лобіювання інтересів України закордоном, з метою централізації всіх зусиль і об'єднання державних і недержавних організацій задля популяризації української культури в світі було вирішено створити Український інститут.

Згідно з статутом державної установи «Український інститут» код ЄДРПОУ 41801670: «Державна установа «Український інститут» (далі – Інститут) є державною установою, діяльність якої спрямована на комплексну репрезентацію України у світі засобами культурної дипломатії. Метою діяльності Інституту є зміцнення міжнародного авторитету України засобами культурної дипломатії, покращення розуміння та сприйняття України та українців у світі, налагодження і розвиток міжнародних культурних відносин між Україною та іншими країнами, формування позитивного іміджу України.» [8].

Документ також описує основні завдання Інституту, серед яких популяризація України закордоном, забезпечення присутності України у проєктах в сфері культури, науки, освіти, креативних індустрій, і інших сфер, поширення українського досвіду розвитку громадянського суспільства, а також

популяризація української мови та культури закордоном [8]. Відповідно до «Стратегії Українського інституту на 2020–2024 роки», стратегічними цілями Українського інституту є популяризація української мови, підвищення впізнаваності України в світі, зміцнення спроможності український митців, науковців і освітян до міжнародної співпраці, посилення залученості України до світових процесів [41].

Вже з цього списку ми бачимо, що Український інститут по своїм цілям і завданням подібний до Польських інститутів закордоном. Головною відмінністю є те, що Польські інститути репрезентують польську культуру за допомогою наявних офісів, в той час як Український інститут реалізує це дистанційно чи використовуючи «виїзди». Під час створення Українського інституту, керівний склад організації і Міністерства закордонних справ мав робочі зустрічі і консультації з керівниками і програмними менеджерами ряду закордонних культурних інституцій, з таких країн як Велика Британія, Німеччина, Польща, Чехія, Литва і Іспанії [39].

Основними напрямками програмної діяльності Українського інституту є мистецькі, академічні і кроссекторальні програми, розвиток громадянського суспільства, розвиток культурної дипломатії, поширення і розвиток української мови, а також дослідження та аналітика [39].

Незважаючи на таку велику потребу в існуванні інституції культурної дипломатії, Український Інститут часто стикався з фінансовими проблемами, і небажанням фінансувати установу, під час пандемії COVID-19 і інших подій. Незважаючи на це, організація неодноразово «вибивала» своє право на фінансування і продовження реалізації своїх цілей. Фінансування Український інститут отримує від Міністерства закордонних справ України, тому кількість отриманих коштів напряму залежить від головних цілей міністерства, а також бюджетування суміжних галузей. Основні комунікації між органами влади Український інститут має також з Міністерство закордонних справ України і Міністерство культури та інформаційної політики України.

Структурно Український інститут окрім директорату поділяється на програмний відділ, комунікаційний відділ, інформаційно-аналітичний відділ, відділ бухгалтерського обліку, планування та звітності, відділу правового забезпечення, адміністративного відділу, сектору по роботі із закордонними дипломатичними установами України та стратегічними партнерами. Згідно з сайтом організації, станом на січень 2023 року, організація нараховує 41 працівника, а директором з часу заснування залишається Володимир Шейко [33].

Щоб оцінити вклад Українського інституту в популяризацію української культури можна відслідкувати існуючі проекти на сайті організації. У 2019 році інституції вдалось реалізувати:

- 81 захід і проєкт (усі заплановані) і ще 4 додаткових, на які не було передбачено бюджетне фінансування;
- заходи проходили в 11 країнах світу;
- загальна кількість учасників і відвідувачів заходів склала майже 100 тисяч людей;
- започаткували партнерство з ключовими культурними й науковими інституціями Європи і США [31].

В 2020 році Інститут охопив 5,6 мільйонів осіб своєї діяльністю, провівши 84 проєкти і 17 програм в 21 країні світу [43].

В 2022 році Український інститут після свого виступу на Міжнародному форумі культурної дипломатії 2022 у Брюсселі, який і був ініційований організацією став асоційованим членом Мережі національних культурних інститутів ЄС. Це дає необмежені можливості для дій, спільних ініціатив і обміну досвідом у понад 100 країнах, і наближає Україну до повноцінного вступу в ЄС. Важливо відзначити, що Данський інститут культури приклав максимальних зусиль для цієї події, і цим позначив своє намагання продовжувати будувати культурні зв'язки і надалі [42].

Важливою практикою Українського інституту, яка є в багатьох європейських інституціях – це Наглядова рада. «Наглядова рада є дорадчим і контролюючим органом, що здійснює нагляд за діяльністю Українського

інституту, визначає пріоритети його діяльності, управляє майном та стежить за дотриманням статутних завдань. До Наглядової ради входять представники чотирьох міністерств, громадянського суспільства України та відомі діячі культури.» – свідчить сайт організації [35].

Саме за допомогою Наглядової ради, організація має змогу напряду взаємодіяти з громадськістю та продукувати рішення разом. Особливістю культурної дипломатії є те, що її майже неможливо реалізовувати без людей, які створюють культурні об'єкти. Український інститут, щоб функціонувати має постійно залучати до роботи акторів, митців, музикантів та художників, а також обговорювати певні ідеї з громадськими організаціями, які стають частиною проєктів реалізованими Українським інститутом.

Аналіз інформаційно-комунікативного аспекту в Українському інституті ускладнюється воєнним станом в Україні, внаслідок повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну. Великий обсяг інформації перестав бути публічним, і доступний виключно працівникам установи. Незважаючи на це, ми можемо свідчити про активну діяльність установи в рамках висвітлення своєї діяльності.

Велику увагу в комунікаційній діяльності організація приділяє сайту соціальним мережам, де громадськість може проаналізувати події, які відбулись чи відбудуться, діяльність організації а також акції, до яких залучається колектив організації. Український інститут представлений в таких соціальних мережах: Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, LinkedIn.

Зміст публікацій на всіх платформах переважно дублюється, але має свої особистості враховуючи характер соціальних мереж. YouTube сторінка організації висвітлює відео-матеріал, а сторінка в LinkedIn професійні можливості в організації.

Окрему увагу варто приділити питанню курсів. Американський дім в Києві і Українсько-данський молодіжний дім станом на травень 2023 рік самостійно не реалізують жодні онлайн курси, які б були відкриті українському суспільству та

іноземцям. В свою чергу Український інститут вже реалізував ряд онлайн курсів спрямованих на популяризацію Української історії і культури:

- [Крим: історія та люди](#) [44];
- [Україна: історія, культура та ідентичності](#) [38];
- [Ukrainian Culture: Understanding the Country and its People](#) [30].

Курси реалізуються через платформу Udemy, яка дозволяє не тільки прослухати ряд лекцій, але і отримати сертифікат по завершенню курсу. Найбільш популярний курс організації «Україна: історія, культура та ідентичності» крім англійської мови доступний ще норвезькою, італійською і французькою, що дозволяє організації охопити більший пул потенційно зацікавлених глядачів.

«Стратегія публічної дипломатії Міністерства Закордонних справ України 2021-2025» стала підставою для розширення діяльності роботи Українського інституту. Тому 29 березня 2023 року Український інститут разом Гете-Інститутом та Open Society Foundations за сприяння Посольства України в Німеччині відкриває перше закордонне представництво Українського інституту в Німеччині. Представництво продовжить реалізовувати культурні проєкти Українського інституту, і дозволить збільшити масштаби популяризації культури і історії України [21].

Досліджуючи інформаційно-комунікативний аспект, та використання інформаційно-комунікативних технологій при відкритті нового представництва відомо наразі небагато, але вже представництво з'явилося в певному переліку соціальних мереж: Facebook, Instagram, Twitter.

Окремий сайт інституції ще в розробці, однак перед запуском представництва Український інститут став ініціатором дослідження «Сприйняття України в Німеччині». Проєкт презентує бачення України та українців в німецькому фаховому (культурному) колі, а також серед звичайного населення. Щодо сприйняття української культури та її місця у світовому контексті, дослідження трактує таким чином: «Як і у загальному ставленні до України, щодо української культури спостерігається розбіжність між

сприйняттям фахового середовища та сприйняттям широкого загалу. Експерти вказують на наявність цікавих культурних явищ сучасної України, з конкретними прикладами, і водночас визнають, що пересічні німці досі мало обізнані про українську культуру. Так, експерт-журналіст, який цілеспрямовано займався українською тематикою, зауважує, що не може спонтанно назвати українські культурні явища, які були б присутні у свідомості широкого загалу німецького суспільства [40].

Відвідуючи Україну, знайомлячись із її культурним продуктом, німці (і пересічні, і фахівці) бувають приємно здивовані високим рівнем українського культурного середовища: йдеться, насамперед про враження від ключових міст (Київ, Львів тощо) – від їхньої архітектури, туристичних локацій, культурних закладів, стилю життя молоді, що цілком відповідає європейським трендам, атмосфери креативності у підприємництві. Однак на масовому рівні у самій Німеччині поки немає усвідомлення того, наскільки розвиненою і сучасною у своїх проявах є українська культура.

Типова оцінка, яку висловлюють експерти: українська культура у Німеччині присутня, але вона – нішева, для фахівців, для обмеженого кола тих, хто цікавиться нею, і для діаспори.».

Дані цього дослідження враховуються під час реалізації інформаційно-комунікативної діяльності організації. Наприклад задля применшення занепокоєння німців «націоналістично-нацистською Україною», представництво УІ в Німеччині опублікувало 8 травня 2023 року публікацію про засудження нацистської ідеології, і бажання українського суспільства щодо досягнення миру та розвитку цивілізованого світу [29].

Важливим є підкреслити, що представництво Українського інституту в Німеччині веде свою комунікацію німецькою мовою, що є причиною для дослідження відповідності цього нормам Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», а також ряду інших Нормативно-правових актів України.

Незважаючи на перешкоди, які виникають чи можуть виникнути у представництв, що реалізують культурну дипломатію закордоном в рамках Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», Український інститут уникає велику кількість інших обмежень завдяки своєму статусу. Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 червня 2017 р. № 430-р Про утворення державної установи «Український інститут»: Український інститут є державною установою, а не підпорядкованим органам Міністерства закордонних справ, що наприклад дозволяє установі уникнути дії постанови Кабінету міністрів України щодо функціонування офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади [6][13]. Це дозволяє організації бути більш вільною в оформленні веб-сайту організації, а також сторінок в соціальних мережах.

Український інститут – нова організація, але вже доказала свою здатність виконувати свої основні задачі. Найбільший виклик, який зараз має інституція – фінансування, яке після перемоги України над Російською Федерацією треба буде збільшувати в геометричній прогресії, задля досягнення поставлених цілей, і відкриття філій – представництв, які реалізують культурну дипломатію.

Підсумовуючи, можна зазначити основні функції органів влади і державних установ в Україні щодо розвитку культурної дипломатії України:

Орган влади або державна установа	Функції і можливий вплив на формування та розвиток культурної дипломатії України
Міністерство закордонних справ України	- Вплив на загальний вектор культурної дипломатії України; - Побудова стратегії реалізації культурної дипломатії України.
Міністерство культури і інформаційної політики	- Реалізації проектів і програм в сфері культурної дипломатії; - Сприяння створенню культурних об'єктів.
Український інститут	Централізована реалізація культурної дипломатії України.
Український інститут книги	- Популяризація книгодрукування і літератури України закордоном; - Сприяння створенню літературних об'єктів.
Державне агентство України з питань кіно	- Популяризація кінематографа України закордоном; - Сприяння створенню кінематографічних об'єктів.
Довженко центр	Популяризація кінематографа України закордоном.
Український інститут національної пам'яті	Популяризація історії України закордоном.
Український культурний фонд	Фінансування і сприяння культурним проектам, напрямленим на міжнародну співпрацю.
Комітет з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Верховної Ради України	Сприяння побудові нових міждержавних зв'язків.

Рис 2.2. Основні функції і можливий вплив органів влади і державних установ в Україні на формування та розвиток культурної дипломатії України
(розробка автора на основі власних досліджень)

У висновку можемо зазначити, що питанням культурної дипломатії України опікується не тільки Український інститут. Ряд державних установ в своїй діяльності заторкають ті чи інші аспекти культурної дипломатії, а також сприяють її розвитку. Однак саме Український інститут централізовано займається питанням культурної дипломатії, і акумулює всі зусилля в сфері популяризації української культури, історії і мови навколо себе, тим самим реалізуючи свої цілі в сфері зовнішньої політики України.

Висновки до розділу 2

В даному розділі ми розглянули культурні інституції, філії яких презентовані в Україні. Ми досягнули Данський Культурний інститут, Міністерство закордонних справ Данії, IREX, а також Український інститут, і представництво Українського інституту в Німеччині. Визначити найкращу практику є дуже проблематичним, бо такі індикатори виміру як витрачені кошти, чи кількість залучених до подій людей – є кількісним показником, але не якісним. Якісні показники можуть проявитися не відразу, а через певний період часу. Американській дім в 2020-му році реалізовував програму «Школа лідерства і доброчесності». Програма, яка була націлена на розвиток навичок доброчесності під час діяльності в державному і неурядовому секторі серед молоді випустила всього 12 людей, але в кінцевому результаті більшість з випускників здобули успіх в публічному, освітньому і культурному секторі, зробивши великий внесок в розвиток громадянського суспільства України. Такі самі програми і «здобутки» мають усі розглянуті інституції.

Окрему увагу здобуло питання інформаційно-комунікативного аспекту діяльності інституцій, інструменти і принципи, які вони використовують під час своєї прямої діяльності.

В наступному розділі ми розглянемо процес і особливості налаштування інформаційно-комунікативного процесу при відкритті нових представництв культурної дипломатії за кордоном, а також відповідність цього нормативно-правовим актам.

РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

3.1. Пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення публічного управління у сфері культурної дипломатії України

Одним з головних питань, які виникатимуть при розробці інформаційно-комунікативних інструментів нових представництв Українського інституту чи інших організацій, які займаються культурною дипломатією, за кордоном буде їх відповідність нормативно-правовим актом держави-реципієнта цього представництва.

Ключовим питанням в діяльності представництва культурної дипломатії закордоном в рамках комунікаційної діяльності є питання мови використання, і опублікування інформації. В проаналізованих нами країнами, ми дослідили питання відповідності функціонування іноземних представництв культурної дипломатії закордоном і виявили, що на відміну від України, ні в Сполучених Штатах Америки, ні в Королівстві Данія немає чинних нормативно-правових актів, які б унормовували питання функціонування мови в секторі публічного управління та адміністрування. В Українському контексті такі норми пов'язані з певними соціальними і гео-політичними умовами, що сприяють розвитку української мови, і розширюють сферу її використання. В той самий час ці регулювання впливають і на функціонування органів, що реалізують культурну дипломатію від імені інших держав в Україні, і від імені України закордоном.

Враховуючи нормативно-правові акти розглянуті у розділі 2.3.2. нашими порадами будуть внесення змін до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [1]. Рекомендаціями будуть зміни до даних статей:

- Стаття 12, пункт 1. Додати після тексту «Робочою мовою діяльності закордонних дипломатичних установ України, інших державних представництв за кордоном є державна мова.» речення, яке давало б змогу реалізовувати роботу та робочі зустрічі з іноземцями закордоном локальною мовою. В такому разі, пункт 2 перефразувати з «У разі якщо під

час засідання, заходу або зустрічі використовується інша мова, ніж державна, має бути забезпечений переклад державною мовою.» до «У разі якщо під час засідання, заходу або зустрічі використовується інша мова, ніж державна, має бути забезпечений переклад стенограми зустрічі і інших узгоджених документів на зустрічі державною мовою.». Такі зміни дозволять не тільки полегшити проведення подій, але і зекономити кошти установам, що реалізують культурну дипломатію закордоном на придбання послуг синхронних перекладачів. При цьому всі результати зустрічі були б зафіксовані і відкриті громадськості державною мовою [1].

- Стаття 23, пункт 3. Додати виключення, яке б робило можливим розробляти в оголошеннях, афішах, інших інформаційних матеріалах використання інших мов, при іншому співвідношенні розмірів з частиною, реалізованою державною мовою. Це дозволить працівникам відповідальним за створення візуально-інформаційного супроводу оголошення подій, створювати зображення, які б максимально точно передавали характер подій, а також акцентувати увагу потенційних учасників події про мову і характер проведення події [1].
- Стаття 29, пункт 1. До абзацу «У разі застосування під час публічного заходу іншої мови, ніж державна, його організатор зобов'язаний забезпечити синхронний або послідовний переклад державною мовою, якщо цього вимагає хоча б один учасник публічного заходу.» додати виключення, яке б вимагало потенційних учасників публічного заходу попереджати про їх бажання забезпечувати їм синхронний або послідовний переклад державною мовою. Ці зміни дозволять організаторів подій заздалегідь враховувати їх зобов'язання перекладати подію. В реаліях, коли учасник події повідомляє про своє бажання синхронного або послідовного перекладу на державну мову події, організатори якої не придбали спеціальне устаткування та послуги перекладача – подію юридично треба буде завершити [1].

Аналізуючі нормативно-правові норми комунікації, презентовані в довідці про комунікування до палати представників в Сполучених Штатах Америки, а також офіційній довідці про використання англійської мови для дипломатичних представництв Королівства Данія, вважаємо доречним затвердити схожі довідки і в нормативно-правовому полі діяльності Міністерства закордонних справ і дипломатичний представництв України закордоном, які б регулювали питання використання української, англійської і інших мов діяльності дипломатичних представництв закордоном, таких як Український інститут в Німеччині, а також офіційні форми комунікації між такими представництвами [60][97].

Ще одним нормативно-правовим вдосконаленням може бути збільшення регулювання залучення діяльності культурно-інформаційних центрів при дипломатичних установах закордоном. Одним з шляхів є забор'язання створення аналітичних довідок про державу і суспільство, в якому знаходиться центр. Це дозволить в майбутньому пришвидшити заснування нових представництв, що реалізують культурну дипломатію України, а також створює можливість корегувати формат і мету подій, які відбуваються на території цих держав, задля зменшення репутаційних ризиків.

Підсумовуючи, можна визначити такі актуальні проблеми щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення публічного управління у сфері культурної дипломатії України у контексті реалізації зовнішньої політики держави: 1) Вдосконалення Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»; 2) Створення нових нормативно-правових документів, що регулюють питання комунікативного аспекту діяльності організацій, що реалізують культурну дипломатію України; 3) Створення нормативно-правових норм, які залучають культурно-інформаційні центри до створення аналітичних довідок про стан держави і суспільства, задля покращення інформаційно-комунікативного аспекту діяльності організацій.

Такі зміни дозволять представництва установ, що реалізують культурну дипломатію в Україні і закордоном бути більш вільними у своїй внутрішній і

зовнішній роботі, не вдаватись до порушень законодавства під час проведення публічних і культурних подій, а також створювати цілісні візуально-інформаційні матеріали для інформаційно-комунікативного аспекту роботи.

3.2. Основні напрями вдосконалення інформаційно-комунікативного аспекту культурної дипломатії України

В умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій з метою посилення популяризації української культури, на нашу думку, у межах інформаційно-комунікативного аспекту культурної дипломатії України профільним органам влади необхідно приділити особливу увагу: 1) присутності у інтернет-середовищі; 2) інформаційні кампанії і заходи для популяризації культури України; 3) комунікації і залучення громадськості до формування та розвитку культурної дипломатії України; 4) наявності та зручності користування онлайн-ресурсами щодо проєктів пов'язаних з культурною дипломатією.

Необхідність розвитку культурної дипломатії в інтернет-середовищі. Створення мультимедійних виставок та інформаційних компаній, які направлені на популяризацію української культури, дозволяють привернути увагу світової громадськості до української історії, і викликів, з якими вона стикається в наслідок російсько-української війни. Подібні виставки та інформаційні кампанії вже були реалізовані раніше в рамках вже згаданого молодіжного форуму «Європейські цінності і культурна дипломатія: молодіжні зустрічі Україна – Грузія» [24], а також в проєкті Українського інституту «Листівки з України», який був направлений на акцентування уваги на наслідки російської агресії для архітектурної спадщини України [34]. Все це в свою чергу повинно також висвітлюватись в соціальних мережах задля збільшення аудиторії, що буде залучена до інформування.

Необхідність організації і проведення інформаційних кампаній та заходів для популяризації культури України. Ще одним шляхом популяризації української культури і історії є проведення певних інформаційних кампаній та заходів, що привертають увагу до українського контенту, що створюється

сучасними і несучасними українськими митцями. Для прикладу можна навести як в 2019 році у Верховній Раді України була реалізована виставка до 100-річчя культурної дипломатії України, на якій було презентовано копії документів 20-го століття, що свідчать про культурні міжнародні зв'язки України в часи правління УНР [36]. Потрібно враховувати, що всі інформаційні кампанії повинні реалізовуватись в рамках діючої комунікаційної стратегії організації, яка реалізує інформаційну кампанію.

Необхідність залучати громадськість до формування та розвитку культурної дипломатії України. Культурна дипломатія як напрямок має покладатись на згоді в суспільстві, щодо формату і вигляді популяризації української культури. Задля цього повинні ініційовуватись форуми культурної дипломатії. Прикладом таких форумів є вищезгаданий Перший форум культурної дипломатії України, а також Форум «Україна: історія на перехрестях гібридної війни, культурної дипломатії та медійного світу» проведений в 2021 році рядом державних інституцій [18][37]. Також необхідно створювати наглядові ради при представництвах, що реалізують культурну дипломатію України в межах держави і закордоном. Ці інституції допомагають громадськості через визначених осіб впливати на політику установи. Серед прикладів таких інстанцій є наглядова рада при Українському інституті [35].

Необхідність використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, а також розробки та впровадження зручних онлайн-ресурсів. Важливим напрямком удосконалення сфери інформаційно-комунікативного аспекту діяльності організацій, що функціонують в сфері культурної дипломатії є вибір програмного забезпечення для забезпечення створення інформаційно-комунікативних матеріалів.

Під час професійної діяльності в Українсько-данському молодіжному домі мали можливість дослідити інформаційно-комунікативні технології, які використовує установа в своїй роботі. В рамках інформаційно-комунікативного аспекту, Українсько-данський молодіжний дім реалізовує свої задачі за

допомогою соціальних мереж і веб-порталів, таких як сайт організації, сторінки в мережі Instagram, Facebook, та LinkedIn. Додатково з цим використовуються офіційні розсилки через електронну пошту, а також інформація про діяльність реалізується через партнерів, та стейкхолдерів, які поширюють інформацію про події організації. Прикладом таких партнерів є Данський Інститут Культури, Данська молодіжна рада, посольство Данії в Україні, Американський дім в Києві та інші.

Українсько-данський молодіжний дім у своїй роботі використовує ряд інформаційно-комунікативних технологій. В комунікаційній, адміністративній і проектній діяльності використовуються цифрові інструменти сервісу Microsoft:

- Microsoft Outlook для листування, планування подій і зустрічей;
- Microsoft Sharepoint для зберігання файлів;
- Microsoft Excel для ведення обліку та розрахунку інвентарю, учасників подій, розрахунків, тощо;
- Microsoft Word для оформлення і планування подій, програм, проєктів.
- Microsoft Forms для опитувань та збору інформації;
- Microsoft Teams для зустрічей команди, учасників проєктів і стейкхолдерів на відстані;
- Microsoft Dynamics 365 Business Central для обліку часу залученого працівниками на різні цілі організації;
- Інші цифрові інструменти сервісу Microsoft;
- Інші плагіни до інструментів сервісу Microsoft.

Окрім зазначеного інструментарію, додатково використовуються інформаційно-комунікативні інструменти інших компаній:

- Zoom для проведення онлайн подій;
- YouTube для реалізації відеоматеріалів онлайн;
- Podio для поставлення задач в рамках цілей організації.

Для створення візуально-інформаційного супроводу для подій, та новин організації, використовуються такі візуальні редактори як Figma, Adobe Photoshop та інші.

Під час проходження практики в Американському домі мали можливість дослідити інформаційно-комунікативні технології, які використовує установа в своїй роботі. Американський дім в Києві у своїй роботі використовує ряд цифрових інструментів. В комунікаційній, адміністративній і проектній діяльності використовуються цифрові інструменти сервісу Google:

- Gmail для листування;
- Google Drive для зберігання файлів;
- Google Sheets для ведення обліку та розрахунку інвентарю, учасників подій, розрахунків, тощо;
- Google Docs для оформлення і планування подій, програм, проєктів.
- Google Form для опитувань та збору інформації;
- Google Calendar для планування подій та зустрічей;
- YouTube для збереження відеоматеріалів і поширення їх в публічний доступ;
- Інші цифрові інструменти сервісу Google.
- Ряд аддонів до сервісів Google, які використовуються для прискорення роботи (MailMerge, LimitRecorder, тощо).

Додатково до цього для поширення інформації про свою діяльність Американський дім в Києві використовує веб-сайт, а також сторінки в соціальних мережах: Facebook, Instagram, LinkedIn, Flickr.

Додатково, для регулярного освітлення своєї діяльності серед людей зацікавлених в проєктах і програмах Американського дому в Києві командою були створені цифровий блог і підписка на Newsletter (розсилка), щоб суспільство могло регулярно отримувати сповіщення про нові можливості, які надаються командою.

Для створення візуально-інформаційного супроводу для подій, та новин організації, використовуються такі візуальні редактори як Canva та інші.

Для проведення подій Американський дім в Києві практикував використання VR/AR технологій, технологій звукозапису, роботи з графічними редакторами для створення 2D і 3D графіки.

Інформаційно-комунікативний застосунок \ Орган, що реалізує культурні дипломатію	Українсько-данський молодіжний дім	Американський дім в Києві
Застосунок для поштової комунікації	Microsoft Outlook	Google Mail
Застосунки для створення візуально-інформаційних матеріалів	Figma, Microsoft PowerPoint	Canva, Google Slides
Застосунок для створення текстових матеріалів	Microsoft Word	Google Docs
Застосунки для поширення інформації, щодо діяльності організації (соціальні мережі)	Facebook, Instagram, LinkedIn	Facebook, Instagram, LinkedIn, Flickr
Застосунок для поширення відеоматеріалів	YouTube	YouTube
Застосунок для створення опитувань	Microsoft Forms	Google Forms
Застосунок для поширення файлами з особами, що не є частиною організації	Microsoft Sharepoint	Google Drive

Рис 3.1. Інформаційно-комунікаційні застосунки у діяльності Українсько-данського молодіжного дому та Американського дому у Києві (розробка автора на основі практичного і робочого досвіду в Українсько-данському молодіжному домі та Американському домі в Києві)

Ми проаналізували, що Американський дім в Києві і Українсько-данський молодіжний дім в своїй роботі використовують різне, але вельми поширене на ринку програмне забезпечення. Надавати рекомендації щодо найкращого

програмного забезпечення для функціонування представництв Українського інституту закордоном варто через призму потреб цього представництва. Ми вважаємо, важливим є проаналізувати робочі потреби організації, фінансові можливості організації задля придбання цього забезпечення, ступінь захисту цього забезпечення, можливість працювати в застосунках дистанційно і зручність використання.

Ще одним напрямком удосконалення сфери реалізації інформаційно-комунікативної сторони культурної дипломатії серед українських представництв закордоном і закордонних представництв в Україні є збільшення рівня інклюзивності інформаційно-комунікативних інструментів, таких як веб-сервіси, курси, сторінки в соціальних-мережах, тощо. Такими заходами можуть бути:

- Підтримка веб-сайтом стандартів [Web Content Accessibility Guidelines \(WCAG\) 2.1](#) [122];
- Врахування під час створення візуально-інформаційних матеріалів потреб людей з порушеннями зору, кольоровою сліпоту, тощо;
- Створення дизайну веб-сайтів, сервісів і курсів, що є адаптивними під різні розміри екранів та пристроїв;
- Підтримка багатьох мов. Головні сторінки веб-сайтів і сервісів повинні надавати основну інформацію про організацію якомога найбільшою кількістю мов.

Ще одним аспектом покращення в даному напрямку є створенням системи публікування інформації на різного роду сервісах і соціальних мережах. Важливим, є надання доступу до інформації на якомога більшій кількості платформ, при цьому враховувати їх особливість та цільову аудиторію цих платформ.

Необхідність проведення аналітичних досліджень держав і суспільств, які стають реценієнтами української культури в наслідок культурної дипломатії. Дослідження «Сприйняття України в Німеччині» ініційоване Українським інститутом є гарним прикладом якісного аналізу суспільства в рамках якого

працюватиму установа. Однак, нашою рекомендацією буде додати в наступні дослідження окремі розділи, щодо принципів і особливостей реалізації інформаційно-комунікативного аспекту, де враховувались би:

- культурна особливість нації/народу/країни. Релігійна і культурна складова суспільства. Стереотипи, щодо представників цієї країни чи народу;
- мова і мовні групи нації/народу/країни;
- історичні події, які відбувались на території країни, а також ті, учасником яких ставала ця країна, чи інші державні утворення на цій землі;
- юридичні норми, а також наявність шаріату в країні;
- соціальні кризи і зворушення в середині країни;
- політичні, суспільні та військові відношення з Україною, державами, що оточують дану країну чи тима, з якими є особливості побудови зовнішніх відносин.

Вся ця інформація має бути проаналізована перед виробництвом будь-якої афіші, інформаційно-візуального продукту, тексту, тощо задля уникнення погіршення репутації установи в очах громадськості і суспільства в якому перебуває. В попередньому розділі, ми аналізували країни в яких географічно Український інститут буде реалізовувати свою діяльність, і серед них були: Туреччина, Ізраїль, Катар, ОАЕ, КНР. В цих країнах чинники, описані вище є особливо важливими для врахування перед запуском інформаційних компаній та інших акцій, бо вони є як географічно, так і культурно далекими від України і її соціуму.

Підсумовуючи, можна визначити такі актуальні проблеми щодо інформаційно-комунікативного аспекту культурної дипломатії України, на які доцільно звернути увагу органам публічного управління у сфері культурної дипломатії у контексті реалізації зовнішньої політики держави: 1) організація і проведення інформаційних кампаній та заходів для популяризації культури України; 2) розвиток культурної дипломатії в інтернет-середовищі; 3) залучення громадськості до формування та розвитку культурної дипломатії України; 4) використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, а також

розробки та впровадження зручних онлайн-ресурсів; 5) проведення аналітичних досліджень держав і суспільств, які стають рецепієнтами Української культури в наслідок культурної дипломатії. Таблицю з рекомендаціями можна переглянути у Додатку Б

3.3. Рекомендації щодо функціонування та розвитку державних інституцій у сфері культурної дипломатії України закордоном

Враховуючи всі зазначені напрями вдосконалення сфери реалізації інформаційно-комунікативної сторони культурної дипломатії розглянутими в попередньому розділі, а також аналізуючи практики Американського дому в Києві і Українсько-данського молодіжного дому, Українському інституту при відкритті подальших представництв, що реалізують культурну дипломатію, закордоном рекомендується ряд дій в рамках інформаційно-комунікативного аспекту.

Серед інституалізованих кроків, що варто зробити Українському інституту, так це створити публічну комунікаційну стратегію, за прикладом Міністерства закордонних справ. В цій стратегії окрім місій, візій, цілей та завдань Українського інституту у сфері комунікацій повинні враховуватись і результати досліджень цільової аудиторії країн, в яких реалізовуватимуться майбутні представництва. Важливим є також вказувати власні і сторонні канали комунікації Українського інституту, його представництв, і також відповідність їх Нормативно-правовим актам України, в першу чергу Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [1]. Врахувати в пропозиціях до зміну закону дані питання:

- Реалізація культурних подій та їх інформаційно-візуальний супровід;
- Реалізація публічних подій та їх інформаційно-візуальний супровід;
- Реалізація трансляцій фільмів для широкого кола глядачів іноземною мовою;

- Налаштування робочого процесу з залученням працівників, і гостей – іноземців, а також осіб без громадянства.

Комунікаційна стратегія Українського інститут повинна створюватись не тільки з залученням працівників Українського інституту і Міністерства закордонних справ, а також з залученням представників інших державних і недержавних інституцій України, які працюють в сфері культури, адже питання презентації української історії і культури закордоном повинно бути узгоджено з широкими верствами українського суспільства і підтримуваними інституціями.

Важливим в комунікаційному плані є проведення планових подій присвячених сфері культурної дипломатії. Гарним прикладом цього є ініціатива Міністерства закордонних справ України і Українського інституту – «Місяць культурної дипломатії України». В межах програми нстворювались і покращувались статті на порталі Wikipedia про Україну та українську культуру якомога більшою кількістю мов [20]. Даний проєкт дав змогу великому колу людей долучитись до популяризації української культури світові, та здійснити свій внесок в культурну дипломатію України.

Ще однією рекомендацією буде аналіз новітніх засобів інформаційно-комунікативних технологій, які можуть бути використані в реалізації задач поставлених в комунікаційній стратегії. Технології у вигляді застосунків та інструментів варто перевірити на здатність швидко і якісно створювати текстовий та візуально-інформаційний супровід до діяльності організації. Варто не оминати і питання інклюзивності, в роботі з цими технологіями, і у розробці матеріалів.

В сфері інформаційно-комунікативної діяльності особливо важливим буде також визначити програмне забезпечення, яке використовуватиметься в робочій діяльності задля покриття базових потреб в функціонуванні комунікацій організації. З робочого і практичного досвіду користування двома наборами програмного забезпечення розглянутими раніше на прикладах Українсько-данського молодіжного дому і Американського дому в Києві, надаємо перевагу цифровим продуктам Google, а також платформі Figma для створення візуально-

інформаційних матеріалів, через їх зручність, доступність та можливість безперешкодно працювати з командою в офлайн і онлайн режимі.

В рамках міжнародної співпраці і виконання своїх цілей у контексті реалізації зовнішньої політики держави, після забезпечення повноцінної діяльності веб-ресурсів, сторінок в соціальних мережах і курсів, які реалізує представництво Українського інституту закордоном, варто забезпечитись підтримкою локальних медіа, а також інших інституцій в регіоні, які займаються питаннями культурної дипломатії, публічної дипломатії, регіональним розвитком і зовнішньої політики, такими організаціями можуть бути:

- Міністерства держави-реципієнта;
- Посольства і консульства інших країн;
- Культурні фонди, інститути і іншого роду організації, що реалізують питання культурної дипломатії;

Дані дії дозволять організації швидко залучити людей, які вже потенційно зацікавлені в культурній сфері, до своїх майбутніх подій та проєктів, а також створити гарну платформу для просування інформаційно-комунікативних матеріалів серед них.

Підсумовуючи, можна визначити такі актуальні проблеми щодо функціонування та розвитку державних інституцій у сфері культурної дипломатії України закордоном, на які доцільно звернути увагу органам публічного управління у сфері культурної дипломатії у контексті реалізації зовнішньої політики держави: 1) нормативно-правове забезпечення галузі; 2) наявність сучасного і ефективного програмного забезпечення для реалізації інформаційно-комунікативних задач; 3) проблеми з побудови власного інформаційного простору організацій, що реалізують культурну дипломатію закордоном.

Висновки до розділу 3

В даному розділі ми розглянули пропозиції щодо вдосконалення законодавчого забезпечення галузі культурної дипломатії України в сфері

інформаційно-комунікативної діяльності. Запропонували ряд змін до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Сформовані були основні напрями вдосконалення інформаційно-комунікативного аспекту культурної дипломатії в Україні, які включали в собі: програмне забезпечення, яке використовують організації, проведення досліджень щодо цільової аудиторії, на яку буде спрямована діяльність організації, а також забезпечення інклюзивності у внутрішній і зовнішній діяльності організації.

На фінальному етапі роботи були надані рекомендації, щодо функціонування та розвитку державних інституцій у сфері культурної дипломатії, а саме інформаційно-комунікативного аспекту.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

В рамках кваліфікаційної роботи були розроблені рекомендації державній установі Український інститут, її представництва закордоном, а також іншим інституціям, що реалізують функції культурної дипломатії в Україні іноземного і вітчизняного походження у контексті інформаційно-комунікативного аспекту діяльності цих організацій. Були досліджені теоретичні і практичні аспекти культурної дипломатії, інформаційно-комунікативних технологій, їх зв'язок з публічним управлінням та адмініструванням, електронним урядуванням, а також реалізацією зовнішньої політики держави.

Також були визначені такі актуальні проблеми щодо інформаційно-комунікативного аспекту культурної дипломатії України, на які доцільно звернути увагу органам публічного управління у сфері культурної дипломатії у контексті реалізації зовнішньої політики держави: 1) організація і проведення інформаційних кампаній та заходів для популяризації культури України; 2) розвиток культурної дипломатії в інтернет-середовищі; 3) залучення громадськості до формування та розвитку культурної дипломатії України; 4) використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, а також розробки та впровадження зручних онлайн-ресурсів; 5) проведення аналітичних досліджень держав і суспільств, які стають рецепієнтами Української культури в наслідок культурної дипломатії.

Отримані в ході дослідження результати підтверджують досягнення поставленої мети й вирішення завдань, дають підстави сформулювати такі висновки і практичні рекомендації:

1. Було розглянуто поняття та сутність культурної дипломатії як складової зовнішньої політики держави. Надано визначення терміну «представництво, що реалізує культурну дипломатію» проаналізувавши вітчизняний і зарубіжну наукову літературу, а також практичну діяльність інституцій, що реалізують культурну дипломатію. Також було проаналізовано важливість інформаційно-комунікативних технологій і

інструментів в реалізації цілей спрямованих на діджиталізацію державного сектору.

2. Надано характеристику основним засадам культурної дипломатії у контексті розвитку публічного управління та державної зовнішньої політики. Розглянуті візії і стратегії міжнародних організацій та українського уряду щодо ролі культурної дипломатії в сфері міжнародних відносин.
3. Охарактеризовано інформаційно-комунікативний аспект культурної дипломатії, а також розглянуті його складові частини, та інформаційно-комунікативні інструменти.
4. Було досліджено кращі зарубіжні практики культурної дипломатії у контексті реалізації зовнішньої політики держави. За основу було взяти дослідження Ради міжнародних досліджень (IREX) з їх проєктом Американський дім в Києві, а також Данський інститут культури і Данську молодіжну раду з їх проєктом «Українсько-данський молодіжний дім». Внаслідок проходження практики і роботи в цих організаціях, детально було досліджено інструменти, які організації використовують в своїй інформаційно-комунікативній діяльності, методи покращення цих інструментів, а також питання відповідності діяльності організацій українським нормативно-правовим актам. Додатково було досліджено успішність цих організацій, акценти проєктів і програм, які висвітлюються в соціальних мережах і веб-порталах/курсах даних установ.
5. Було досліджено українські практики реалізації культурної дипломатії, а також інформаційно-комунікативних технології і принципи які вони використовують під час своєї діяльності. За основу дослідження було взято спеціальну державну установу «Український інститут», який діє в рамках Міністерства закордонних справ, і реалізує культурну дипломатію від імені українського суспільства. Додатково було проаналізовано інформаційно-комунікативний базис існуючого представництва Українського інституту в Німеччині. Окремий акцент зроблено на

проектній діяльності установи, і особливостях у зрівнянні з закордонними практиками. Однією з таких є реалізація онлайн курсів рядом мов, для поширення історії і культури України закордоном.

6. Охарактеризовано стан і визначені перспективи публічного управління у сфері культурної дипломатії України. В тому числі проаналізовані перспективи розвитку нормативно-правового забезпечення галузі.
7. Визначено та охарактеризована роль Українського інституту як основної державної установи для розвитку культурної дипломатії України. Розглянута стратегія розвитку Українського інституту.
8. Надані пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення публічного управління у сфері культурної дипломатії України.
9. Було сформовано основні напрями вдосконалення інформаційно-комунікативного аспекту культурної дипломатії України. Розглянуті нормативно-правові і інституційні шляхи поліпшення інформаційно-комунікативного аспекту діяльності закордонних і вітчизняних органів, що реалізують культурну дипломатію в Україні, і закордоном.
10. Були сформовані рекомендації на основі досліджених практик щодо функціонування та розвитку державних інституцій у сфері культурної дипломатії України закордоном. Надано ряд рекомендацій, пов'язаних з лобіюванням змін до нормативно-правових актів, створенням комунікаційних стратегій, досліджень цільової аудиторії, поліпшення інклюзивності інформаційно-комунікативних технологій, які використовуються під час роботи, а також нових технологій, які пришвидшують створення текстових і візуально-інформаційних матеріалів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 р. № 2704-VIII : станом на 25 трав. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text> (дата звернення: 08.06.2023).
2. Про закордонних українців : Закон України від 04.03.2004 р. № 1582-IV : станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1582-15#Text> (дата звернення: 12.06.2023).
3. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 01.07.2010 р. № 2411-VI : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text> (дата звернення: 12.06.2023).
4. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI : станом на 31 берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17#Text> (дата звернення: 12.06.2023).
5. Деякі питання Українського інституту національної пам'яті : Постанова Каб. Міністрів України від 12.11.2014 р. № 684 : станом на 27 квіт. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2014-п#Text> (дата звернення: 12.06.2023).
6. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо функціонування офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади : Постанова Каб. Міністрів України від 12.06.2019 р. № 493. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493-2019-п#Text> (дата звернення: 08.06.2023).
7. Про Державне агентство України з питань кіно : Положення від 17.07.2014 р. № 277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/277-2014-п/conv#Text> (дата звернення: 12.06.2023).
8. Про затвердження нової редакції Статуту державної установи "Український інститут" : Наказ від 27.01.2021 р. № 29. URL: https://ui.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/ukrayinskyj-instytut_statut_nova-redakciya-2021-1.pdf (дата звернення: 08.06.2023).
9. Про культурно-інформаційний центр у складі закордонної дипломатичної установи України : Указ Президента України від 20.02.2006 р. № 142/2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/142/2006#Text> (дата звернення: 08.06.2023).
10. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року «Про Доктрину інформаційної безпеки України» : Указ Президента України від 25.02.2017 р. № 47/2017 : станом на 30 груд. 2021

- p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text> (дата звернення: 12.06.2023).
11. Про Стратегію сталого розвитку "Україна - 2020" : Указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (дата звернення: 12.06.2023).
 12. Про схвалення Концепції популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 11.10.2016 р. № 739-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2016-p#Text> (дата звернення: 12.06.2023).
 13. Про утворення державної установи "Український інститут" : Розпорядж. від 21.06.2017 р. № 430-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/250094619> (дата звернення: 12.06.2023).
 14. Про утворення державної установи "Український інститут" : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 21.06.2017 р. № 430-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2017-p#Text> (дата звернення: 08.06.2023).
 15. Дегтяр О. А. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА. *Журнал Державне управління: удосконалення та розвиток - наукове фахове видання з питань державного управління.* URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=623> (дата звернення: 08.06.2023).
 16. Комітет Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва. Предмети відання Комітету. *Комітет Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва.* URL: https://komzak.rada.gov.ua/news/Pro_komitet/73009.html (дата звернення: 12.06.2023).
 17. Комунікативний вимір формування і просування публічного іміджу держави / Т. Нагорняк та ін. *COPERNICUS*. 2022. Т. 1, № 1. С. 14–27. URL: <https://czasopisma.marszalek.com.pl/images/pliki/cpls/1/cpls102.pdf> (дата звернення: 12.06.2023).
 18. М-во закордонних справ України. В МЗС відбувся Перший форум культурної дипломатії України. *Міністерство закордонних справ України.* URL: <https://mfa.gov.ua/news/37021-v-mzs-vidbuvsya-pershij-forum-kulyturnoji-diplomatiji-ukrajini> (дата звернення: 12.06.2023).

19. М-во закордонних справ України. Комунікаційна стратегія Міністерства закордонних справ України. Київ : М-во закордон. справ України, 2021. 30 с. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/communication-strategy.pdf> (дата звернення: 08.06.2023).
20. М-во закордонних справ України. Результати «Місяця культурної дипломатії України» у Вікіпедії. *Міністерство закордонних справ України*. URL: <https://mfa.gov.ua/news/rezultati-misyasya-kulturnoyi-diplomatiyi-ukrayini-u-vikipediyi> (дата звернення: 12.06.2023).
21. М-во закордонних справ України. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України 2021-2025. Київ : М-во закордон. справ України, 2021. 34 с. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/Стратегії/public-diplomacy-strategy.pdf> (дата звернення: 08.06.2023).
22. М-во культури та інформ. політики України. Авангардна історія України як захоплива подорож тисячолітнім процесом розвитку Української державності. *Міністерство культури та інформаційної політики України*. URL: <https://mkip.gov.ua/news/7462.html> (дата звернення: 12.06.2023).
23. М-во культури та інформ. політики України. Маніфест «Культурна консолідація задля перемоги» щодо пріоритетів культурної політики в часи війни або 12 необхідних кроків. *Міністерство культури та інформаційної політики України*. URL: <https://mkip.gov.ua/news/7311.html> (дата звернення: 12.06.2023).
24. М-во культури та інформ. політики України. МКІП презентувало цифрові проєкти з популяризації нематеріальної культурної спадщини України. *Міністерство культури та інформаційної політики України*. URL: <https://www.mkip.gov.ua/news/4640.html> (дата звернення: 12.06.2023).
25. М-во цифрової трансформації України. Мінцифри: Українські розробники зможуть створювати більше онлайн-ресурсів, доступних для людей з порушенням зору чи слуху. *Міністерство цифрової трансформації України*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/mintsyfry-ukrainski-rozrobnyky-zmozhut-stvoriuvaty-bilshe-onlain-resursiv-dostupnykh-dlia-liudei-z-porushenniam-zoru-chy-slukhu> (дата звернення: 08.06.2023).
26. Назаренко Р. Українсько-данський молодіжний дім презентував свої проєкти у Каневі. *Канівчанка*. URL: <http://www.kanivchanka.net.ua/15418/> (дата звернення: 08.06.2023).
27. Розумна О. П. КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ. *НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ*. 2016. С. 1–49. URL:

- https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-09/kultu_dypl-26841.pdf (дата звернення: 08.06.2023).
28. Українська дипломатична енциклопедія : енциклопедія / ред. Л. В. Губерський. Київ : Знання України, 2004. Т. 1. 655 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001077>.
 29. Український інститут в Німеччині. Heute gedenkt die Welt der Opfer des Zweiten Weltkriegs, des blutigsten und brutalsten Krieges in der Geschichte der Menschheit, der. *Instagram*. URL: <https://www.instagram.com/p/Cr-tURso8iX/> (date of access: 08.06.2023).
 30. Український інститут. Ukrainian Culture: Understanding the Country and its People. *Український інститут*. URL: <https://ui.org.ua/sectors/projects/ukrainian-culture-understanding-the-country-and-its-people/> (date of access: 08.06.2023).
 31. Український ін-т. Звіт діяльності Українського інституту за 2019 рік. *Український інститут*. URL: <https://ui.org.ua/news/zvit-diyalnosti-ukrayinskogo-instytutu-za-2019-rik/> (дата звернення: 08.06.2023).
 32. Український ін-т книги. Про нас | Український інститут книги. *Український інститут книги*. URL: <https://ubi.org.ua/uk/organization> (дата звернення: 12.06.2023).
 33. Український ін-т. Команда. *Український інститут*. URL: <https://ui.org.ua/team/> (дата звернення: 08.06.2023).
 34. Український ін-т. Листівки з України. *Український інститут*. URL: <https://ui.org.ua/postcards-from-ukraine-ua/> (дата звернення: 12.06.2023).
 35. Український ін-т. Наглядова рада. *Український інститут*. URL: <https://ui.org.ua/rada/> (дата звернення: 12.06.2023).
 36. Український ін-т нац. пам'яті. У Верховній Раді відкриють виставку до 100-річчя культурної дипломатії України. *Український інститут національної пам'яті - офіційний веб-сайт*. URL: <https://uinp.gov.ua/pres-centr/novyny/u-verhovniy-radi-vidkryut-vystavku-do-100-richchya-kulturnoyi-dyplomatiyi-ukrayinu> (дата звернення: 12.06.2023).
 37. Український ін-т нац. пам'яті. Форум «Україна: історія на перехрестях гібридної війни, культурної дипломатії та медійного світу». *Український інститут національної пам'яті - офіційний веб-сайт*. URL: <https://uinp.gov.ua/pres-centr/anonsy-podiy/forum-ukrayina-istoriya-na-perehrestyah-gibrydnoyi-viyny-kulturnoyi-dyplomatiyi-ta-mediynogo-svitu> (дата звернення: 12.06.2023).
 38. Український ін-т. Перший англomовний онлайн-курс про Україну. *Український інститут*. URL: <https://ui.org.ua/sectors/pershij-anglomovnyj-onlajn-kurs-pro-ukrayinu/> (дата звернення: 08.06.2023).

39. Український ін-т. Програмні напрями. *Український інститут*. URL: <https://ui.org.ua/programs/> (дата звернення: 08.06.2023).
40. Український ін-т. Сприйняття України в Німеччині. *Український інститут*. URL: <https://ui.org.ua/sectors/projects/research-sectors/research-ukraine-in-germany/> (дата звернення: 08.06.2023).
41. Український ін-т. Стратегія Українського інституту 2020-2024. *Український інститут*. URL: <https://ui.org.ua/strategy2020-2024/> (дата звернення: 12.06.2023).
42. Український ін-т. У Брюсселі відбувся Міжнародний форум культурної дипломатії 2022. *Український інститут*. URL: <https://ui.org.ua/news/news-cultural-diplomacy/brussels-hosted-international-cultural-diplomacy-forum-2022/> (дата звернення: 08.06.2023).
43. Український ін-т. Український інститут опублікував звіт про діяльність у 2020 році. *Український інститут*. URL: <https://ui.org.ua/news/ukrayinskyj-institut-opublikuvav-zvit-pro-diyalnist-u-2020-roczy/> (дата звернення: 08.06.2023).
44. Український ін-т. Crimea: History and People Крим: історія та люди. *Український інститут*. URL: <https://ui.org.ua/sectors/crimea-history-and-people/> (дата звернення: 08.06.2023).
45. Український культурний фонд. Про нас. *Український культурний фонд*. URL: <https://ucf.in.ua/p/about> (дата звернення: 12.06.2023).
46. Українсько-данський молодіжний дім. 2022 was a lesson we will never forget. In January, we expected a year full of life, progress, and. *Instagram*. URL: https://www.instagram.com/p/Cmv_QHrt_t4/ (date of access: 08.06.2023).
47. Українсько-данський молодіжний дім. Our history & vision | The Ukrainian-Danish Youth House. *Українсько-данський молодіжний дім*. URL: <https://ua.theyouthhouse.org/pro-nas/istorija-ta-vizija> (date of access: 08.06.2023).
48. Українсько-данський молодіжний дім. Our history & vision | The Ukrainian-Danish Youth House. *Українсько-данський молодіжний дім*. URL: <https://ua.theyouthhouse.org/pro-nas/istorija-ta-vizija> (date of access: 08.06.2023).
49. Українсько-данський молодіжний дім. The first year since the Ukrainian-Danish Youth House has been operating is running to an end and we wanted to. *Instagram*. URL: <https://www.instagram.com/p/CYBGv-it0FA/> (date of access: 08.06.2023).
50. Урядовий портал. Дмитро Кулеба окреслив чотири ключові завдання МЗС у сфері культурної дипломатії. *Урядовий портал*. URL:

- <https://www.kmu.gov.ua/news/dmitro-kuleba-okresliv-chotiri-klyuchovi-zavdannya-mzs-u-sferi-kulturnoyi-diplomatiyi> (дата звернення: 12.06.2023).
51. Яковенко Н., Пікорська Г. Strategic communications of the USA | American History and Politics. *American History and Politics | Scientific Edition of Taras Shevchenko National University of Kyiv*. URL: <http://www.americanstudies.history.knu.ua/en/strategic-communications-of-the-usa/> (date of access: 08.06.2023).
 52. Abdurahmanli E. DEFINITION OF DIPLOMACY AND TYPES OF DIPLOMACY USED BETWEEN STATES. *DergiPark Academic*. P. 580–603. URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2000617>.
 53. America House Kyiv. America House Kyiv. *America House Kyiv*. URL: <https://www.americahousekyiv.org/> (date of access: 08.06.2023).
 54. America House Kyiv. American Film Nights – America House Kyiv. *America House Kyiv*. URL: <https://www.americahousekyiv.org/american-film-nights> (date of access: 08.06.2023).
 55. America House Lviv. America House Lviv. *America House Lviv*. URL: <https://www.americahouselviv.org/> (date of access: 08.06.2023).
 56. America House Odesa. America House Odesa. *America House Odesa*. URL: <https://www.americahouseodesa.org/> (date of access: 08.06.2023).
 57. Ang I., Isar Y. R., Mar P. Cultural diplomacy: beyond the national interest?. *International Journal of Cultural Policy*. 2015. Vol. 21, no. 4. P. 365–381. URL: <https://doi.org/10.1080/10286632.2015.1042474> (date of access: 08.06.2023).
 58. Bureau of Educational and Cultural Affairs. Cultural Diplomacy | Bureau of Educational and Cultural Affairs. *Bureau of Educational and Cultural Affairs | Promoting Mutual Understanding*. URL: <https://eca.state.gov/programs-and-initiatives/initiatives/cultural-diplomacy> (date of access: 08.06.2023).
 59. Cambridge Dictionary. information space. *Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/information-space> (date of access: 12.06.2023).
 60. Clarke D. Cultural Diplomacy. *Oxford Research Encyclopedia of International Studies*. URL: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190846626.013.543> (date of access: 08.06.2023).
 61. Congress. About Communications to the House. *Congress*. URL: <https://www.congress.gov/help/house-communications> (date of access: 08.06.2023).
 62. Congress. H.R.997 - English Language Unity Act of 2017. *Congress*. URL: <https://www.congress.gov/bill/115th-congress/house-bill/997/text> (date of access: 08.06.2023).

63. Congress. H.R.997 - English Language Unity Act of 2021. *Congress*. URL: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/house-bill/997> (date of access: 08.06.2023).
64. Daniels R. Communication Strategies Definition | Types of Communication Strategies. *Business Study Notes*. URL: <https://www.businessstudynotes.com/others/business-communication/communication-strategy-types-of-communication-strategies/> (date of access: 08.06.2023).
65. Danish Cultural Institute. About Danish Cultural Institute | Danish Cultural Institute. *Danish Cultural Institute | Creates international cultural encounters*. URL: <https://www.danishculture.com/about-danish-cultural-institute/> (date of access: 08.06.2023).
66. Danish Cultural Institute. Our history - Danish Cultural Institute. *Danish Cultural Institute*. URL: <https://www.dki.lv/history/> (date of access: 08.06.2023).
67. Danish Cultural Institute. The History of Danish Cultural Institute | Dansk Kulturinstitut. *Danish Cultural Institute | Creates international cultural encounters*. URL: <https://www.danishculture.com/history/> (date of access: 08.06.2023).
68. Dovzhenko Centre. IPO HAC. *Dovzhenko Centre*. URL: <https://dovzhenkocentre.org/pro-nas/> (дата звернення: 12.06.2023).
69. EES. The World Forum on Cultural Diplomacy in the UN 2022 - EES. *EES*. URL: <https://europeanevaluation.org/events/the-world-forum-on-cultural-diplomacy-in-the-un-2022/> (date of access: 08.06.2023).
70. Encyclopedia Britannica. Diplomacy - Ancient, Chinese, and Indian. *Encyclopedia Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/topic/diplomacy/History-of-diplomacy> (date of access: 08.06.2023).
71. European Commission. International cultural relations. *European Commission*. URL: <https://culture.ec.europa.eu/policies/international-cultural-relations> (date of access: 08.06.2023).
72. European Commission. Quality of Public Administration. A Toolbox for Practitioners. Люксембург : Publications Office of the European Union, 2015. 487 p. URL: <https://ec.europa.eu/esf/BlobServlet?docId=18587&langId=en> (date of access: 08.06.2023).
73. European Economic and Social Committee. Cultural diplomacy as a key vector of EU foreign policy. *European Economic and Social Committee*. URL:

- <https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/news/cultural-diplomacy-key-vector-eu-foreign-policy> (date of access: 08.06.2023).
74. European Economic and Social Committee. Cultural diplomacy as a vector of EU external relations. New partnerships and role of CSO. *European Economic and Social Committee*. URL: <https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/opinions/cultural-diplomacy-vector-eu-external-relations-new-partnerships-and-role-cso> (date of access: 12.06.2023).
 75. European Union. PREPARATORY ACTION 'CULTURE IN EU EXTERNAL RELATIONS'. European Union, 2014. 142 p. URL: https://www.cultureinexternalrelations.eu/downloader/download-file?file=2016/12/Engaging-The-World-Towards-Global-Cultural-Citizenship-eBook-1.5_13.06.2014.pdf (date of access: 12.06.2023).
 76. Faingold E. D. Language Rights and the Law in Denmark. *SpringerLink*. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-33012-5_5 (date of access: 08.06.2023).
 77. Financial Information. *IREX*. URL: <https://www.irex.org/financials> (date of access: 08.06.2023).
 78. Freeman C. W., Marks S. Diplomacy | Definition, Meaning, Types, & Examples. *Encyclopedia Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/topic/diplomacy> (date of access: 08.06.2023).
 79. Goff P. M. Cultural Diplomacy. *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy*. 2013. No. 23. P. 419–435. URL: <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199588862.013.0024> (date of access: 08.06.2023).
 80. Government of the Netherlands. ICT and e-Government. *Information from the Government of the Netherlands | Government.nl*. URL: <https://www.government.nl/topics/public-administration/central-public-administration/ict> (date of access: 08.06.2023).
 81. Grincheva N. The past and future of cultural diplomacy. *International Journal of Cultural Policy*. 2023. P. 1–20. URL: <https://doi.org/10.1080/10286632.2023.2183949> (date of access: 08.06.2023).
 82. Indeed Editorial Team. How To Write a Communication Plan. *Indeed*. URL: <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/communication-strategy-template> (date of access: 08.06.2023).
 83. Institute for Cultural Diplomacy. Institute for Cultural Diplomacy. *Institute for Cultural Diplomacy*. URL: https://www.culturaldiplomacy.org/index.php?en_culturaldiplomacy (date of access: 08.06.2023).

84. Institute for Cultural Diplomacy. The Annual Conference on Cultural Diplomacy in the UN. *Institute for Cultural Diplomacy*. URL: https://www.culturaldiplomacy.org/academy/index.php?en_iscd-201801_un (date of access: 08.06.2023).
85. IREX. America House Kyiv. *IREX*. URL: <https://www.irex.org/project/america-house-kyiv> (date of access: 08.06.2023).
86. IREX. Bibliomist - Global Libraries Ukraine. *IREX*. URL: <https://www.irex.org/project/bibliomist-global-libraries-ukraine> (date of access: 08.06.2023).
87. IREX. Europe & Eurasia | IREX. *IREX*. URL: <https://www.irex.org/region/europe-eurasia> (date of access: 08.06.2023).
88. IREX. Financial Information. *IREX*. URL: <https://www.irex.org/financials> (date of access: 08.06.2023).
89. IREX. Our History. *IREX*. URL: <https://www.irex.org/our-history> (date of access: 08.06.2023).
90. IREX. Our History. *IREX*. URL: <https://www.irex.org/our-history#founding> (date of access: 08.06.2023).
91. IREX. Policy for Ukraine Local Self-Governance (PULSE). *IREX*. URL: <https://www.irex.org/project/policy-ukraine-local-self-governance-pulse> (date of access: 08.06.2023).
92. IREX. Strengthening Media Literacy in the Ukrainian Education System. *IREX*. URL: <https://www.irex.org/project/strengthening-media-literacy-ukrainian-education-system> (date of access: 08.06.2023).
93. IREX. Ukraine Veteran Reintegration. *IREX*. URL: <https://www.irex.org/project/ukraine-veteran-reintegration> (date of access: 08.06.2023).
94. Joyce A. Inclusive Design. *Nielsen Norman Group*. URL: <https://www.nngroup.com/articles/inclusive-design/> (date of access: 12.06.2023).
95. Kamsaris D. D. Cultural diplomacy vs. public diplomacy. *Academia.edu - Share research*. URL: https://www.academia.edu/40529663/Cultural_diplomacy_vs_public_diplomacy (date of access: 12.06.2023).
96. Kulturministeriet. International exchange and cooperation. *Kulturministeriet*. URL: <https://kum.dk/english/cultural-policy/cultural-policy/international-exchange-and-cooperation> (date of access: 08.06.2023).
97. Lenczowski J. Cultural Diplomacy, Political Influence & Integrated Strategy. *Strategic Influence: Public Diplomacy, Counterpropaganda and Political Warfare*. 2009. P. 74–100. URL:

- https://www.academia.edu/31885074/Strategic_Influence_Public_Diplomacy_Counterpropaganda_And_Political_Warfare (date of access: 08.06.2023).
98. Ministry of Foreign Affairs of Denmark. MFA Style Guide. Копенгаген : MFA Language Unit, 2019. 31 p. URL: <https://um.dk/en/-/media/websites/umen/danida/results/evaluation-of-development-assistance/relevant-documents/mfastyleguide2019.ashx> (date of access: 08.06.2023).
 99. Muhammad Bande T. THE UNITED NATIONS AND MULTI-LATERAL DIPLOMACY: THE JOURNEY SO FAR AND THE CHALLENGES AHEAD. *United Nations*. URL: <https://www.un.org/pga/74/2020/07/23/the-united-nations-and-multi-lateral-diplomacy-the-journey-so-far-and-the-challenges-ahead/> (date of access: 08.06.2023).
 100. New Democracy Fund. About The New Democracy Fund | The New Democracy Fund. *New Democracy Fund*. URL: <https://www.newdemocracyfund.org/about-us/> (date of access: 08.06.2023).
 101. New Democracy Fund. Initiatives - newdemocracyfund.org. *New Democracy Fund*. URL: <https://www.newdemocracyfund.org/initiatives/ukraine/> (date of access: 08.06.2023).
 102. OECD. Cultural participation and local resilience: Strategies for the recovery. *OECD*. URL: <https://www.oecd.org/cfe/leed/cultural-participation-strategies-for-the-recovery.htm> (date of access: 08.06.2023).
 103. Snow N. Public Diplomacy. *ResearchGate*. URL: https://www.researchgate.net/publication/343413437_Public_Diplomacy (date of access: 08.06.2023).
 104. Solovei A., Bas van den Putte. The effects of five public information campaigns: The role of interpersonal communication. *De Gruyter*. URL: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/commun-2020-2089/html> (date of access: 12.06.2023).
 105. Tevdovski L. Cultural Diplomacy : підручник. Скоп'є : Macedonian Information Centre, 2012. 101 p. URL: <https://www.scribd.com/document/79079193/CULTURAL-DIPLOMACY> (date of access: 08.06.2023).
 106. The Center for Advanced Research on Language Acquisition (CARLA). The Center for Advanced Research on Language Acquisition (CARLA): Culture. *The Center for Advanced Research on Language Acquisition (CARLA)*. URL: <https://carla.umn.edu/culture/definitions.html> (date of access: 08.06.2023).

107. The Diplomatic Service of the European Union | EEAS. Eastern Partnership | EEAS. *The Diplomatic Service of the European Union | EEAS*. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eastern-partnership_en (date of access: 08.06.2023).
108. The Editors of Encyclopaedia Britannica. Public diplomacy | Definition, Types, Examples, & Propaganda. *Encyclopedia Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/topic/public-diplomacy> (date of access: 08.06.2023).
109. Triandafyllidou A., Raj Isar Y. Introduction to this Special Issue Cultural Diplomacy: What Role for Cities and Civil Society Actors? - International Journal of Politics, Culture, and Society. *SpringerLink*. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10767-020-09385-1#auth-Anna-Triandafyllidou> (date of access: 08.06.2023).
110. Tylor E. B. Primitive Culture. *Cambridge Core*. URL: <https://www.cambridge.org/core/books/primitive-culture/30955C7CED270E1AF80CB7FEECF85010> (date of access: 08.06.2023).
111. Ukraine House In DK. About us | Ukraine House In DK. *Ukraine House In DK*. URL: <https://www.ukrainehouse.dk/about> (date of access: 08.06.2023).
112. Ukraine Veteran Reintegration. *IREX*. URL: <https://www.irex.org/project/ukraine-veteran-reintegration> (date of access: 08.06.2023).
113. Ukrainska Institutet i Sverige. Про нас – Український інститут у Швеції. *Ukrainska Institutet i Sverige*. URL: <https://ukrainskainstitutet.se/ua/завдання-інституту/> (дата звернення: 08.06.2023).
114. UM-ENEN. Danish support for Ukraine. *UM-ENEN*. URL: <https://um.dk/en/foreign-policy/danish-support-for-ukraine> (date of access: 08.06.2023).
115. Unacademy. ICT. *Unacademy*. URL: <https://unacademy.com/content/kerala-psc/study-material/science-technology/ict/> (date of access: 08.06.2023).
116. UNESCO. Cutting Edge | From standing out to reaching out: cultural diplomacy for sustainable development. *Home | UNESCO*. URL: <https://www.unesco.org/en/articles/cutting-edge-standing-out-reaching-out-cultural-diplomacy-sustainable-development> (date of access: 08.06.2023).
117. UNESCO. Information and communication technologies (ICT) | Unesco IIEP Learning Portal. *Homepage EN | Unesco IIEP Learning Portal*. URL:

- <https://learningportal.iiep.unesco.org/en/glossary/information-and-communication-technologies-ict> (date of access: 08.06.2023).
118. United Nations. THE 17 GOALS | Sustainable Development. *Home | Sustainable Development*. URL: <https://sdgs.un.org/goals> (date of access: 08.06.2023).
 119. USC Center on Public Diplomacy. What is PD?. *USC Center on Public Diplomacy*. URL: <https://uscpublicdiplomacy.org/page/what-is-pd> (date of access: 08.06.2023).
 120. U.S. Environmental Protection Agency. Communication strategy. Washington, DC : U.S. Environmental Protection Agency. 7 p. URL: <https://sempub.epa.gov/work/HQ/174743.pdf> (date of access: 12.06.2023).
 121. Visit Brussels. Danish Cultural Institute. *Visitors | Visit Brussels*. URL: <https://www.visit.brussels/en/visitors/venue-details.Danish-Cultural-Institute.231975> (date of access: 08.06.2023).
 122. White L. A. Culture | Definition, Characteristics, Examples, Types, Tradition, & Facts. *Encyclopedia Britannica*. URL: <https://www.britannica.com/topic/culture> (date of access: 08.06.2023).
 123. World Wide Web Consortium. Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.1. *World Wide Web Consortium (W3C)*. URL: <https://www.w3.org/TR/WCAG21/> (date of access: 08.06.2023).

ДОДАТОК А. Довідка про впровадження

Представництво неурядової організації

«Данський інститут культури» в Україні

«Українсько-данський молодіжний дім»

Юридична адреса: вул. Володимирська 5Б, м.Київ, 01001

ЄДПОУ 26634908, МФО 300335

hello@theyouthhouse.org

«25» травня 2023 р.

ДОВІДКА ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ

Результати наукового дослідження, представлені студентом IV курсу Факультету соціології і права спеціальності «Публічне управління та адміністрування» освітньо-професійної програми «Електронне урядування» денної форми навчання Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» Єрмаком Якимом Максимовичем на тему «Культурна дипломатія у контексті реалізації зовнішньої політики держави: інформаційно-комунікативний аспект», стали основою для перегляду інформаційно-комунікаційних принципів роботи організації.

Дослідження, проведені Єрмаком Якимом, дозволили нам впевнитись, що діяльність організації відповідає чинному українському законодавству, а також сформулювати перелік дій, які дозволять організації продовжити працювати в юридичній площині. Додатково, була започаткована перевірка, щодо інклюзивності веб-сторінки організації, а також сторінок в соціальних мережах.

Олександра Буленок

Комунікаційна менеджерка,

Українсько-данського молодіжного дому,
Представництва неурядової організації
«Данський інститут культури» в Україні
Email: ob@theyouthhouse.org

ДОДАТОК Б. Основні напрями вдосконалення інформаційно-комунікативного аспекту культурної дипломатії України

Критерії	Наявні заходи	Рекомендації
Інформаційні кампанії та заходи для популяризації культури України	Ситуативні інформаційні кампанії і заходи, прив'язані до певних подій.	Окрім наявності ситуативних інформаційних кампаній і заходів заснувати сталі інформаційні заходи, направлені на популяризацію української культури.
Стан культурної дипломатії України в інтернет-середовищі	Цифрові мультимедійні виставки і співпраці з метою створення цифрових продуктів, що розповідають про культуру і історію України.	Збільшення освітленості наявних виставок і проєктів в соціальних мережах організацій, що реалізують культурну дипломатію, а також у організацій-партнерів.
Залучення громадськості до формування та розвитку культурної дипломатії України	Наявні ситуативні публічні обговорення, часто спричинені політичними подіями. Наявність наглядових рад у організацій, що реалізують культурну дипломатію.	- Запровадження сталих публічних обговорень щодо вектору розвитку організацій. - Запровадження консультативних публічних зборів наглядової ради з метою узгодження вектору лобювання публічних інтересів в сфері культурної дипломатії.
Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, а також розробки та впровадження зручних онлайн-ресурсів.	У відкритих джерелах не наявна інформація, щодо технічного забезпечення і програмного забезпечення державних органів, що реалізують культурну дипломатію. Є проблеми, щодо інклюзивності веб-порталів організацій, що реалізують культурну дипломатію.	- Опублікувати інформацію щодо технічного забезпечення і програмного забезпечення державних органів, що реалізують культурну дипломатію. - Використовувати в роботі програмне забезпечення від компанії Google для покриття інформаційно-комунікативних задач організації, і застосунок Figma для створення візуально-інформаційних матеріалів. - Покращити налаштування інклюзивності для всіх веб-порталів організації.
Аналітичні дослідження держав і суспільств, які стають реципієнтами української культури в наслідок культурної дипломатії України.	Дослідження відбуваються тільки при відкритті представництв, що реалізують культурну дипломатію закордоном.	- Запровадити вимоги, щодо аналізу держав і суспільств, які залучені в роботу організації, що реалізовує культурну дипломатію; - Зобов'язати культурно-інформаційні центри проводити аналітичні дослідження держав і суспільств, в яких вони функціонують.